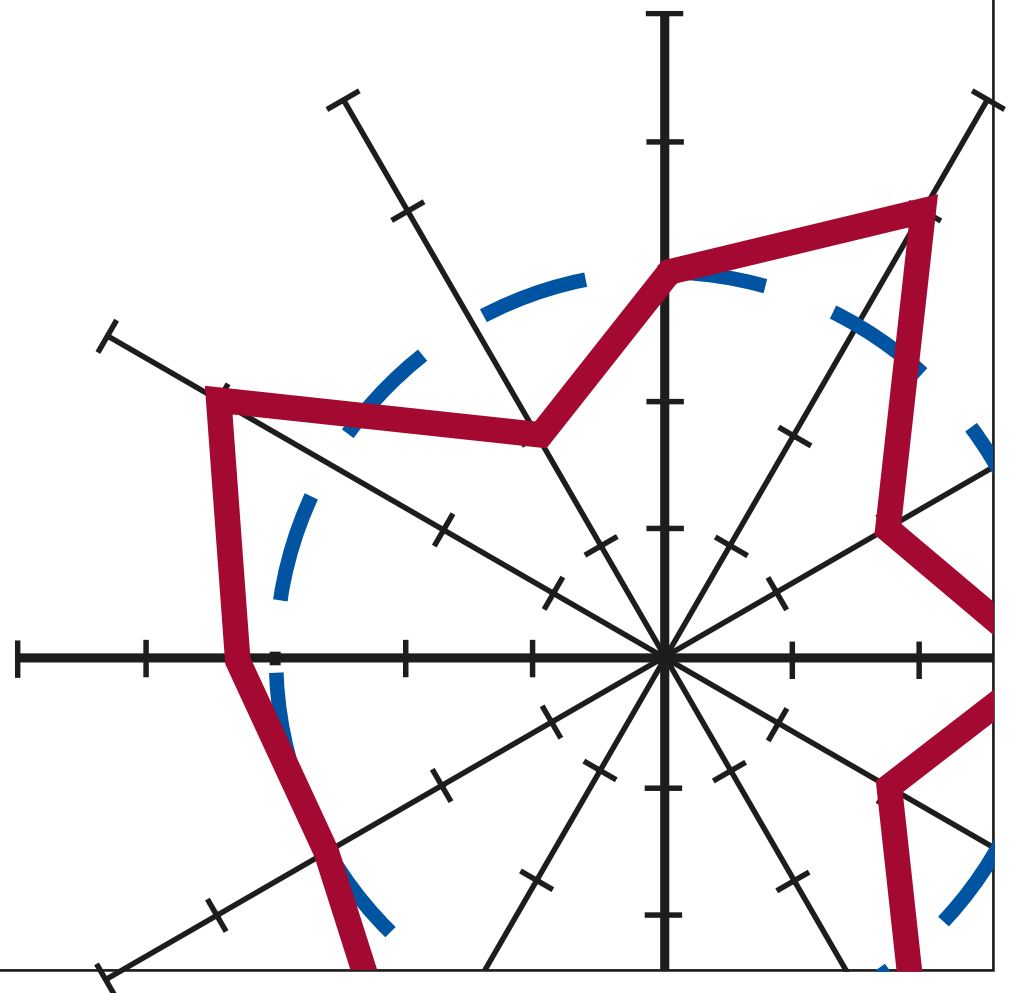

KommunForskning
i Västsverige

Finansiell profil

Färgelanda kommun 2012–2014

Innehåll

Inledning – syfte med rapporten	3
Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län	4
Så tolkar du den finansiella profilen!	17
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	18
Finansiell profil över kommunen 2012–2014	19
Finansiella profiler 2014	24
Finansiella nyckeltal 2014	29

Inledning – syfte med rapporten

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella analys som återfinns i årsredovisningen. Till skillnad från den typen av analys, som beskriver utvecklingen över tiden, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera hur de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län befinner sig finansiellt och har utvecklats i förhållande till varandra under perioden 2012–2014.

Rapportens olika jämförelser görs både på traditionellt vis, men också i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att jämföra finansiella nyckeltal och sammanfattande finansiella perspektiv mellan kommunerna i länen och riket.

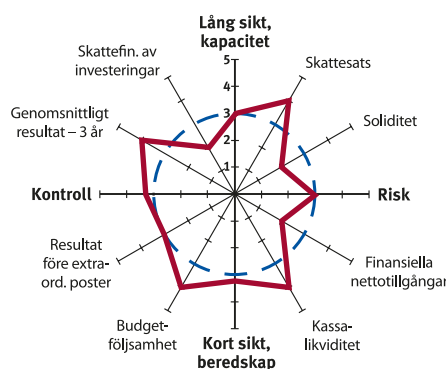
Profilen är konstruerad i form av ett polärdiagram. De innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal, som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom kommunsektorn. Profilens struktur och innehåll beskrivs närmare på sidorna 17–18.

Rapportens uppbyggnad

Inledningsvis i rapporten redovisas en finansiell analys av hur kommunerna i Västra Götaland och Halland har utvecklats finansiellt från 2011 till 2013. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten. Här finns också tabeller som försöker beskriva starka och svaga finansiella sidor hos de olika kommunerna.

Efter det inledande avsnittet följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den.

Direkt efter beskrivningen av den finansiella profilen görs en analys av kommunens finansiella ställning och utveckling under perioden 2012–2014. Den fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot övriga kommuner i Västra Götaland och Halland. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen med avsnittet är att detaljerat belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen i förhållande både till god ekonomisk hushållning och övriga kommuner i länen.

Därefter följer en sida med en redovisning av kommunens finansiella profiler, både när det gäller i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Halland, men också i förhållande till riket. Skälet till att två olika typer av finansiella profiler redovisas, är att det egentligen inte är helt rättvisande att bara konstruera finansiella profiler som beskriver hur kommunerna i Västra Götaland och Halland befinner sig i förhållande till varandra. Därför kompletteras de med finansiella profiler som jämförs mot de ca 150 kommuner i de län eller grupper som i dagsläget använder sig av den finansiella profilen. Värdet för dessa kommuner bör som tidigare nämnts statistiskt ligga mycket nära riksgenomsnittet.

I det näst sista avsnittet i rapporten redovisas finansiella profiler för samtliga kommuner i Västra Götaland och Halland under 2014.

Allra sist i rapporten presenteras nyckeltal för samtliga kommuner avseende 2014.

Hans Petersson
Kommunforskning i Västsverige

Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

Flertalet av kommunerna i Västra Götalands och Hallands län redovisade under 2014 en lägre resultatnivå än under 2012 och 2013. Resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader försvagades mellan 2012 och 2014 med 0,8 procentenheter och uppgick till 1,2% under 2014. En viktig förklaring till försvagningen var att för första gången på flera år fick kommunerna inga extra engångsintäkter från staten eller AFA.

Kommunernas investeringar ökade något under perioden, men fortfarande klarade många kommuner av skattefinansiera större delen sina investeringar. God skattefinansieringsgrad av investeringarna, i kombination med minskade pensionsförpliktelser inom linjen, bidrog till en starkt finansiell handlingsberedskap i form av ökad soliditet för många kommuner.

Syfte med denna analys är att kortfattat beskriva den genomsnittliga finansiella utvecklingen och ställningen under perioden 2012 mellan 2014 bland de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län. Analysen ska ses som ett komplement till den finansiella profil som presenteras längre fram i denna rapport.

Resultat före extraordinära poster försvagades

Kommuner och landsting ska sedan 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2–3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella kort- och långsiktiga handlingsberedskap. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

I Västra Götalands och Hallands län under 2012 uppgick resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader till 2,1%. Under 2013 förbättrades det till 2,3%, för att under 2014 falla till 1,2%. Det innebar en försvagning med 0,9 procentenheter under perioden. En förklaring till den vikande resultatutvecklingen i länet var att under 2012 och 2013 fick kommunerna återbetalade försäkringspremier från AFA. Detta skedde inte under 2014. Utan dessa engångsintäkter hade resultatet varit minst en procentenhet svagare i de flesta kommuner under 2012 och 2013. Flera kommuner har dock under 2014 haft större realisationsvinster som förbättrade deras resultat och utan dessa hade den genomsnittliga resultat i länet varit ännu svagare under 2014.

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2014 redovisade Lerum med 4,9%, följt av Härryda med 4,8%, Kungsbacka med 4,1% och Karlsborg med 3,7%. Därefter följde Stenungsund med 3,6% och Skövde med 3,5%. De flesta av de uppräknade kommunerna var nya i toppen jämfört med 2013. Totalt redovisade 35% av kommunerna ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader, vilket, som tidigare nämnts, torde vara en nivå som långsiktigt kan betraktas som en gräns för god ekonomisk hushållning. Detta var en försvagning jämfört med 2013, då 65% av kommunerna låg över 2%.

Svagast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2014 redovisade Lidköping med –6,9%. På grund av stora placeringar påverkas Lidköping av hur förändringar blir på de finansiella marknaderna. Resultaten för kommunen har under perioden påverkats både positivt och negativt av att denna utveckling. Efter Lidköping följde Vara med –2,9%. När det gäller Vara skall det poängteras att kommunen gjorde en stor avsättning på 48 mkr över resultaträkning för medfinansiering av E20. Exkluderas denna post hade kommunen istället hamnat på 2,6%. Tredje svagast resultat redovisade Orust med –2,7%. Det var ytterligare sex kommuner som redovisade negativa resultat under 2014, nämligen Åmål, Mariestad, Munkedal, Essunga, Lilla Edet och Sotenäs. Under 1% i resultat av bruttokostnaderna låg Töreboda, Vårgårda, Vänersborg, Göteborg, Götene, Kungälv, Tranemo, Bengtsfors, Tidaholm och Trollhättan, vilket inte heller är ett resultat som uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Den genomsnittliga resultatnivån i länet för de tre åren mellan 2012 till 2014 hamnade på 1,9% per år. Nivån kan i princip anses uppfylla grundläggande generella kriterier för god ekonomisk hushållning, nämligen att skatteintäkterna klarar av att finansiera större delen av kommunernas investeringar. Detta innebär i sin tur att kommunerna inte behöver använda sparade medel eller öka sina skulder. Det 1,9% är dock ett medelvärde. När det gäller den genomsnittliga resultatnivå och även övriga nyckeltal i rapporten är variationen stor i länet. Det skall man vara medveten om, när genomsnittet studeras i rapporten.

Resultat före extraordinära poster*

Procent	2012	2013	2014	Snitt 12-14	Förändr 12-14
Lerum	0,3	2,8	4,9	2,7	4,6
Härryda	2,0	2,6	4,8	3,1	2,8
Kungsbacka	3,1	2,3	4,1	3,2	1,0
Karlsborg	2,1	1,8	3,7	2,5	1,6
Stenungssund	2,5	0,0	3,6	2,0	1,1
Skövde	1,8	4,5	3,5	3,3	1,7
Färgelanda	3,4	6,0	3,2	4,2	-0,2
Mellerud	2,6	2,7	3,2	2,8	0,6
Varberg	3,9	3,7	3,2	3,6	-0,7
Hjo	1,0	3,0	2,7	2,2	1,7
Tjörn	1,9	3,7	2,7	2,8	0,8
Borås	3,5	3,1	2,5	3,0	-1,0
Halmstad	2,4	4,9	2,4	3,2	0,0
Ulricehamn	4,5	4,8	2,3	3,9	-2,2
Ale	2,6	2,4	2,2	2,4	-0,4
Mark	3,3	4,6	2,1	3,3	-1,2
Mölnadal	4,8	3,2	2,1	3,4	-2,7
Grästorp	1,3	2,0	2,0	1,7	0,7
Herrljunga	0,6	3,8	2,0	2,1	1,4
Falkenberg	4,0	3,4	1,9	3,1	-2,1
Gullspång	3,2	3,6	1,9	2,9	-1,3
Tibro	2,4	2,2	1,9	2,2	-0,5
Hylte	0,4	0,8	1,8	1,0	1,4
Alingsås	2,2	1,7	1,7	1,9	-0,5
Svenljunga	-2,0	0,2	1,7	0,0	3,7
Uddevalla	1,9	3,0	1,6	2,2	-0,3
Strömstad	1,7	4,3	1,5	2,5	-0,2
Bollebygd	0,8	2,0	1,4	1,4	0,6
Lysekil	0,4	0,4	1,4	0,7	1,0
Laholm	1,9	3,3	1,3	2,2	-0,6
Falköping	4,5	3,7	1,2	3,1	-3,3
Partille	1,8	1,8	1,2	1,6	-0,6
Skara	0,2	3,6	1,2	1,7	1,0
Tanum	5,5	1,3	1,2	2,7	-4,3
Dals-Ed	1,0	2,2	1,1	1,4	0,1
Öckerö	1,3	1,8	1,0	1,4	-0,3
Töreboda	3,2	-0,5	0,9	1,2	-2,3
Vårgårda	1,5	2,5	0,9	1,6	-0,6
Vänersborg	1,8	1,3	0,9	1,3	-0,9
Göteborg	2,3	2,9	0,4	1,9	-1,9
Götene	1,4	2,2	0,3	1,3	-1,1
Kungälv	4,2	2,6	0,3	2,4	-3,9
Tranemo	0,9	0,4	0,3	0,5	-0,6
Bengtstors	2,7	2,5	0,1	1,8	-2,6
Tidaholm	1,0	3,5	0,1	1,5	-0,9
Trollhättan	2,1	1,3	0,0	1,1	-2,1
Åmål	2,7	-2,1	-0,2	0,1	-2,9
Mariestad	0,8	3,8	-0,3	1,4	-1,1
Munkedal	1,9	1,8	-0,3	1,1	-2,2
Essunga	1,9	2,2	-0,7	1,1	-2,6
Lilla Edet	0,3	0,1	-1,1	-0,2	-1,4
Sotenäs	2,5	0,2	-2,4	0,1	-4,9
Orust	1,0	-0,2	-2,7	-0,6	-3,7
Vara	3,9	2,8	-2,9	1,3	-6,8
Lidköping	0,9	0,2	-6,9	-1,9	-7,8
Medel	2,1	2,3	1,2	1,9	-0,9

* Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader.

Det var Färgelanda som uppvisade starkast genomsnittligt resultat under de tre senaste åren med i genomsnitt 4,2% per år. Därefter följde Ulricehamn med 3,9%, som i sin tur följdes av Varberg, Mark, Mölnadal, Skövde, Halmstad, Kungsbacka, Falkenberg, Falköping, Härryda och Borås. Alla dessa kommuner redovisade ett genomsnittligt resultat per år som var högre 3,0%, vilket är ett resultat som definitivt uppfyller kriterierna för god ekonomisk hushållning.

Den kommun som uppvisade svagast genomsnittligt resultat före extraordinära poster under perioden mellan 2012 till 2014 var Lidköping med -1,9% per år. Näst svagast resultat redovisade Orust med -0,6%, följt av Svenljunga med -0,4%, samt Lilla Edet med -0,2%. De var dessa kommuner som redovisade ett negativt genomsnittligt resultat under de tre senaste åren. Under 1% i resultat per i förhållande till bruttokostnaderna låg Hylte, Lysekil, Tranemo, Sotenäs och Åmål, vilket också är ett svagt resultat.

De kommuner som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader mellan 2012 och 2014 mest var Lerum med 4,6 procentenheter och Svenljunga med 3,7 procentenheter. Större än en 1 procentenhets förbättring av resultatet redovisade Härryda, Hjo, Skövde, Karlsborg, Herrljunga, Hylte, Stenungssund, Skara, Lysekil och Kungsbacka. Av Västra Götaland och Hallands kommuner redovisade 30% en positiv utveckling av resultat före extraordinära poster mellan 2012 och 2014. Detta ska jämföras med 66% mellan perioden 2011 och 2013. Återigen bör poängteras att perioden, till viss del, störs jämförelsemässigt av att engångsintäkter för olika kommuner.

Svagast utveckling av resultatet under den granskade perioden redovisade Lidköping, Vara, Sotenäs, Tanum, Kungälv, Orust och Falköping. Samtliga dessa kommuner försvagade sitt resultat mer än 3 procentenheter i förhållande till bruttokostnaderna. Både Lidköping och Vara påverkades dock av stora engångskostnader.

Konstant investeringsvolym

Investeringsvolymen är ett nyckeltal som tillsammans med resultatet förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, exempelvis soliditet, som återfinns i en finansiell analys. För investeringarna storlek ska bli jämförbart mellan kommunerna i gruppen har investeringarna relateras till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5-10 år, runt 8%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar kraftigt de enskilda åren. Siffrorna påverkas också om en kommun har stor del av sin investeringstyngda verksamhet i bolagsform.

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Västra Götalands och Hallands län låg på en konstant nivå under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länen ett genomsnitt på 9% under 2012. Det minskade till 8% under 2013, för att under 2014 återigen stiga till 9%.

En genomsnittlig investeringsvolym på nästan 9% per år mellan 2012 och 2014 för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län innebar att länen låg ungefär som andra län/kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger som tidigare nämnts runt 8-9% per år. Generellt är det så att kommunerna kring storstäderna redovisar högre investeringsvolym än snittet i riket. Detta märks bland annat i Stockholms- och Skånerregionen, där genomsnittet låg på 12% respektive 10% per år mellan 2012 till 2014.

De kommuner som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader mellan 2012 och 2014 var Sotenäs med i genomsnitt 19% per år. Därefter följde Kungsbacka med

Investeringsvolym 2012–2014 *

Procent	2012	2013	2014	Snitt 12-14
Sotenäs	25	21	10	18,7
Kungsbacka	14	13	20	15,7
Tjörn	16	13	17	15,3
Härryda	13	14	18	15,0
Tanum	18	10	17	15,0
Lerum	18	13	11	14,0
Falköping	16	14	11	13,7
Grästorp	16	4	19	13,0
Skövde	9	14	16	13,0
Kungälv	10	9	18	12,3
Stenungssund	7	7	23	12,3
Halmstad	13	13	10	12,0
Orust	9	11	16	12,0
Vara	9	15	11	11,7
Hylte	14	11	9	11,3
Mölnadal	10	12	11	11,0
Ale	12	6	12	10,0
Laholm	12	11	7	10,0
Uddevalla	12	10	7	9,7
Bengtstors	6	10	12	9,3
Göteborg	9	8	11	9,3
Bollebygd	14	6	7	9,0
Hjo	7	8	12	9,0
Borås	9	8	8	8,3
Lidköping	9	8	8	8,3
Strömstad	8	7	10	8,3
Tidaholm	14	6	5	8,3
Varberg	7	7	11	8,3
Essunga	8	11	5	8,0
Falkenberg	9	8	7	8,0
Tranemo	8	9	7	8,0
Mariestad	8	7	8	7,7
Töreboda	11	6	6	7,7
Ulricehamn	10	6	5	7,0
Vänersborg	6	8	7	7,0
Karlsborg	2	6	11	6,3
Mellerud	14	5	0	6,3
Mark	6	6	6	6,0
Skara	5	8	5	6,0
Värgårda	7	6	5	6,0
Herrljunga	4	6	7	5,7
Alingsås	4	7	5	5,3
Munkedal	7	6	3	5,3
Tibro	8	4	4	5,3
Dals-Ed	4	3	7	4,7
Lilla Edet	6	3	5	4,7
Partille	4	4	6	4,7
Trollhättan	4	5	4	4,3
Gullspång	4	5	3	4,0
Götene	2	4	6	4,0
Lysekil	6	3	3	4,0
Svenljunga	4	4	3	3,7
Öckerö	4	3	4	3,7
Färgelanda	4	4	2	3,3
Åmål	3	3	3	3,0
Medel	9,1	8,0	8,8	8,7

* Investeringar relaterat till verksamhetens nettokostnader

16%, Härryda, Tanum och Tjörn med 15%, Lerum och Falköping med 14% per år. En tredjedel av kommunerna i länet investerade under perioden högre än 10% i genomsnitt per år. Det är ett högt värde historiskt sett.

De kommuner som investerade minst under perioden var Åmål, Färgelanda, Svenljunga, Öckerö, Gullspång, Götene, Lysekil och Trollhättan med 3% till 4% i snitt per år. Flera av dessa kommuner är sådana kommuner som har sin fastig-

hetsförvaltning och annan investeringsintensiv verksamhet i bolagsform, med det finns också bland de uppräknade kommunerna sådana som på grund av ekonomi har dragit ner på sina investeringar.

Varierande skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Nyckeltalet innebär att årets resultat plus årets avskrivningar ställs i relation till årets investeringar. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets investeringar varierande under perioden. Under 2012 kunde kommunerna i länen i genomsnitt finansiera 95% av årets investeringar med skatteintäkter. Under 2013 förbättrades nyckeltalet till 108%, för att under 2014 försvagades till 87%. Tillsammans innebär detta att kommunerna i genomsnitt i länen likvidmässigt under perioden nästan kunde finansiera samtliga sina investeringar med de skatteintäkter som finns kvar när den löpande driften var finansierad. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för länen hamnade på 97% per år under den studerade perioden.

Spridningen var dock stor bland kommunerna i länen. Nästan 70% av kommunerna fick finansiera en del av sina investeringar via ökad skuldsättning och/eller minskade likvida medel. I många fall används också realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar för att finansiera investeringar.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal kraftigt mellan olika kommuner i länen. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser ska kunna dras. Enskilda år kan variera kraftigt, speciellt i mindre kommuner, eftersom investeringar i fastigheter och anläggningar där slår hårdare mot nyckeltalet.

Med tanke på ovanstående är det mer intressant att studera hela perioden än att fokusera på enskilda år i analysen. Starkast genomsnittlig skattefinansieringsgrad mellan 2012 till 2014 hade Färgelanda, Gullspång, Mellerud, Dals-Ed, Karlsborg, Ulricehamn och Götene med ett genomsnittligt års snitt på över 130%. De flesta av dessa kommuner hade dock en investeringsnivå som var lägre än genomsnittet i länen. Flertalet låg mellan 3% till 6% i förhållande till nettokostnaderna, jämfört med snittet för länen som låg på nästan 9%.

Svagast skattefinansieringsgrad uppvisade Lilla Edet, Lidköping, Orust, Tjörn, Sotenäs, Vara, Kungsbacka, Härryda och Göteborg. Dessa kommuner låg under 65% i genomsnitt mellan 2012 och 2014. De flesta av dessa kommuner hade en högre investeringsvolym än genomsnittet, vilket till viss del förklarade den svagare skattefinansieringsgraden av investeringarna.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna *

Procent	2012	2013	2014	Snitt 12-14
Färgelanda	210	290	304	268
Gullspång	218	192	255	222
Mellerud	55	180	400	212
Dals-Ed	163	300	91	185
Karlsborg	259	106	77	147
Ulricehamn	102	153	147	134
Götene	194	158	48	133
Lysekil	60	159	161	127
Mark	136	145	94	125
Herrljunga	131	151	89	124
Tibro	78	152	131	120
Öckerö	96	165	85	115
Vårgårda	92	133	112	112
Tidaholm	49	174	98	107
Strömstad	81	175	59	105
Bengtstors	162	90	47	100
Varberg	127	106	65	99
Tranemo	99	109	86	98
Partille	109	105	78	97
Falkenberg	92	98	98	96
Alingsås	116	67	102	95
Borås	88	105	80	91
Skövde	103	97	73	91
Munkedal	93	89	89	90
Åmål	211	-16	76	90
Skara	71	101	98	90
Vänersborg	111	79	78	89
Mölnadal	109	81	73	88
Trollhättan	130	81	52	88
Ale	67	124	70	87
Mariestad	66	143	46	85
Halmstad	68	91	88	82
Grästorp	38	166	38	81
Laholm	59	81	100	80
Stenungsund	123	75	42	80
Bollebygd	34	115	89	79
Tanum	83	94	56	78
Svenljunga	11	50	165	75
Kungälv	102	94	28	75
Hjo	73	92	58	74
Töreboda	74	58	90	74
Essunga	78	65	72	72
Hylte	46	65	99	70
Lerum	31	67	108	69
Uddevalla	54	75	74	68
Falköping	64	76	58	66
Göteborg	69	86	37	64
Härryda	61	65	65	64
Kungsbacka	64	62	57	61
Vara	114	57	11	61
Sotenäs	51	45	61	52
Tjörn	38	67	44	50
Orust	73	44	14	44
Lidköping	83	81	-38	42
Lilla Edet	35	69	16	40
Medel	95	108	87	97

* Resultat före extraordinära poster plus avskrivningar relaterat till årets investeringar exklusive försäljningar.

Förbättrad soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel i form av eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt

som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser låg under 2012 och 2013 på 7%. Under 2014 förbättrades den med 2 procentenheter till 9%. Ett viktigt skäl till förbättringen under 2014

Soliditet *

Procent	2012	2013	2014	Förändr 12-14
Halmstad	63	61	62	-1
Skövde	35	35	37	2
Lidköping	52	44	36	-16
Mölnadal	34	34	35	1
Herrljunga	32	31	34	2
Mark	28	29	33	5
Ulricehamn	25	25	28	3
Vara	31	30	28	-3
Kungsbacka	23	23	26	3
Tidaholm	22	25	26	4
Härryda	17	19	25	8
Sotenäs	26	24	23	-3
Strömstad	20	22	22	2
Laholm	19	18	21	2
Varberg	22	20	21	-1
Tibro	18	17	20	2
Alingsås	17	15	18	1
Borås	21	20	18	-3
Tranemo	18	16	17	-1
Trollhättan	15	116	17	2
Hjo	11	12	16	5
Falkenberg	6	6	14	8
Partille	6	11	14	8
Lerum	11	11	14	3
Ale	8	8	12	4
Essunga	11	10	11	0
Göteborg	-8	11	11	19
Kungälv	11	11	11	0
Töreboda	13	8	11	-2
Tanum	11	10	10	-1
Dals-Ed	7	7	9	2
Öckerö	8	5	8	0
Vårgårda	4	4	7	3
Vänersborg	4	3	6	2
Bollebygd	2	2	5	3
Svenljunga	5	2	5	0
Uddevalla	0	1	5	5
Falköping	0	1	4	4
Götene	2	1	4	2
Skara	-1	0	4	5
Bengtstors	1	1	2	1
Karlsborg	-6	-9	0	6
Tjörn	-8	-7	-2	6
Grästorp	-11	-13	-5	6
Stenungsund	-10	-10	-5	5
Mellerud	-12	-12	-6	6
Orust	-4	-6	-8	-4
Munkedal	-11	-12	-10	1
Hylte	-19	-21	-13	6
Mariestad	-20	-22	-17	3
Färgelanda	-32	-30	-23	9
Lysekil	-29	-32	-27	2
Lilla Edet	-27	-30	-29	-2
Gullspång	-43	-42	-36	7
Åmål	-38	-46	-41	-3
Medel	7	7	9	2

* Eget kapital i förhållande till totala tillgångar.

var, förutom en relativt god skattefinansieringsgrad av investeringarna, att pensionsförpliktelserna inom linjen minskade för första gången sedan de infördes 1998.

Starkast soliditet under 2014 redovisade Halmstad med 62%, Skövde med 37%, följd av Lidköping med 36%, Mölndal med 35% samt Herrljunga med 34%. Över 30% låg också Mark med 33%.

Svagast soliditet under 2014 uppvisade Åmål med -41% och Gullspång med -36%. Tredje svagast soliditet redovisade Lilla Edet med -29%. Dessa tre kommuner följdes av Lysekil med -27% och Färgelanda med -23%. Totalt 24% av kommunerna i länen redovisade en negativ soliditet när samtliga pensionsförpliktelser inkluderas i måttet. Jämfört med 2013 var detta en liten förbättring.

Av kommunerna i länen var det 25% som under perioden försvagade sin soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt mellan 2012 och 2014. De största försvagningarna redovisades i Lidköping, Öckerö, Orust, Vara, Sotenäs, Borås, Åmål, Töreboda och Lilla Edet. Här återfinns kommuner med både med god och svaga soliditetsnivåer.

Störst förbättring av soliditeten under perioden redovisade Göteborg, Färgelanda, Partille, Falkenberg, Härryda och Gullspång. Några av dessa kommuner ökade dock sin soliditet på grund av stora realisationsvinster.

Soliditet är dock svår att jämföra mellan kommuner, då bland annat en eventuell upplåning som vidareutlånas till kommunala bolag påverkar soliditeten i negativ riktning. Vidare påverkas också soliditetsmättet av vilka olika organisationslösningar kommunerna valt bland annat för sina kommunala bolag.

Förbättrad kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. I detta nyckeltal relateras kommunens omsättningstillgångar, som ska omsättas inom ett år, till de skulder som ska omsättas inom ett år. Kassalikviditeten bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar samt lager och förråd.

Länens genomsnittliga kassalikviditet förbättrades mellan 2012 och 2014 med 4 procentenheter från 103% till 107%. En viktig förklaring till ökningen var att ett antal kommuner klassificerades om vissa finansiella tillgångar från långfristig till kortfristig och detta påverkar kassalikviditeten i positiv riktning. Även om justeringar har gjorts sedan 2012 och 2013 i analysen, finns fortfarande förändringar kvar som påverkar jämförelser mellan åren. Ett värde på 107% under 2014 innebar att kortfristiga fordringar och likvida medel översteg kortfristiga skulder.

Den genomsnittliga nivån på kassalikviditeten i länen är mer än tillfredsställande ur risksynpunkt, eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. En tumregel är dock att om en kommun hamnar under 60%

Kassalikviditet

Procent	2012	2013	2014	Förändr 12-14
Lidköping	415	585	662	247
Alingsås	296	286	272	-24
Partille	217	228	208	-9
Halmstad	234	210	200	-34
Mark	177	185	181	4
Tibro	169	208	178	9
Öckerö	147	173	160	13
Trollhättan	107	118	158	51
Lerum	117	131	152	35
Laholm	166	158	146	-20
Strömstad	66	85	129	63
Borås	144	133	109	-35
Varberg	103	96	107	4
Bengtsfors	122	116	106	-16
Götene	116	121	105	-11
Falköping	87	82	100	13
Hylte	55	57	98	43
Herrljunga	41	97	96	55
Ulricehamn	128	142	96	-32
Åmål	123	113	96	-27
Tidaholm	198	101	93	-105
Orust	93	125	91	-2
Falkenberg	93	89	90	-3
Kungälv	118	137	90	-28
Mölndal	101	96	90	-11
Grästorps	65	75	89	24
Tanum	108	115	89	-19
Bollebygd	112	106	88	-24
Töreboda	107	89	86	-21
Essunga	84	69	85	1
Färgelanda	104	93	81	-23
Tranemo	80	90	81	1
Vänernborg	81	88	80	-1
Dals-Ed	71	82	79	8
Gullspång	71	78	79	8
Munkedal	45	40	79	34
Lilla Edet	96	115	78	-18
Vara	98	72	76	-22
Ale	81	86	75	-6
Kungsbacka	115	123	75	-40
Lysekil	79	82	74	-5
Svenljunga	54	60	74	20
Sotenäs	85	70	73	-12
Hjo	50	43	72	22
Göteborg	108	66	70	-38
Tjörn	128	77	68	-60
Skara	78	73	62	-16
Mellerud	50	67	60	10
Karlsborg	97	85	59	-38
Mariestad	65	62	59	-6
Uddevalla	46	41	55	9
Värgårda	39	44	45	6
Skövde	46	48	44	-2
Härryda	50	72	33	-17
Stenungsund	62	92	30	-32
Medel	103	112	107	4

* Omsättningstillgångar exklusive förråd i relation till kortfristiga skulder.

måste kommunen ibland nyttja en eventuell checkkredit, det vill säga låna kortsiktigt. Kommunen blir då mer känslig för eventuella snabba ränteförändringar. Det innebär dock inte att kommunen kan finansiera sina utbetalningar.

Kassalikviditeten varierade i de två länen mellan 662% och 30%. Starkast kassalikviditet per den 31 december under 2014 hade Lidköping med 662%, därefter följde Alingsås

med 272%, Partille med 208%, Halmstad med 200% och på femte plats Mark med 181%.

Svagast likviditet per den 31 december under 2014 redovisade Stenungssund med 30%, Härryda med 33%, Skövde med 44% och Vårgårda med 45%. Kommuner med låg likviditet kan dock medvetet ha valt att ligga på en lägre nivå och komplettera med upplåning i någon form av kortfristig kredit. Därför är det viktigt att kommunens likviditet studeras ihop med soliditeten, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning eller försvagas via att amorteringar görs på kommunens skulder. Detta påverkar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap, men påverkar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen i form av soliditeten.

Försvagade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens bruttokostnader för att en jämförelse ska kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåttet och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”. I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunernas finansiella handlingsutrymme.

De genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens bruttokostnader i länen försvagades under perioden med 1 procentenhet från -8% till -9%. En förklaring till detta var en ökad investeringsvolym i ett antal kommuner som inte riktigt kunde finansieras med skatteintäkter eller försäljningsinkomster, utan fick finansieras via likvida medel och/eller ökade skulder.

Starkast värde under 2014 när det gäller finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader redovisade Halmstad och Lidköping med 45%, följda av Trollhättan med 37%. Tredje starkast var Alingsås med 33% följt av Herrljunga med 25%. Positiva värden redovisades av 33% av kommunerna. Detta var liten en försvagning jämfört med 2013.

Kommuner med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men den finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Svagast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader under 2014 uppvisade Tanum med -61%, följt av Orust med -60%, Sotenäs med -54% och Hylte med -47%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Förutom en ofta svag soliditet utmärks kommunerna ibland av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar. Sotenäs och Tanum har ingen speciellt svag soliditet, utan en stor del av sina tillgångar i fastigheter och anläggningar. De andra kommunerna har däremot både en relativt svag soliditet och finansiella nettotillgångar.

Finansiella nettotillgångar *

Procent	2012	2013	2014	Förändr 12-14
Halmstad	50	49	45	-5
Lidköping	57	54	45	-12
Trollhättan	41	42	37	-4
Alingsås	38	36	33	-5
Herrljunga	26	29	25	-1
Mark	27	24	23	-4
Borås	24	22	18	-6
Tibro	16	18	18	2
Mölnadal	16	14	16	0
Ulricehamn	5	14	16	11
Varberg	18	20	16	-2
Öckerö	14	15	13	-1
Partille	13	14	12	-1
Svenljunga	14	10	11	-3
Götene	3	5	8	5
Skara	4	4	7	3
Laholm	6	5	5	-1
Strömstad	3	6	4	1
Essunga	-2	-4	-2	0
Vara	7	2	-3	-10
Åmål	0	-2	-3	-3
Töreboda	-3	-5	-4	-1
Ale	-8	-5	-6	2
Hjo	-15	-13	-8	7
Vårgårda	-10	-8	-8	2
Gullspång	-19	-15	-9	10
Uddevalla	-19	-4	-9	10
Falkenberg	-2	-10	-10	-8
Färgelanda	-28	-17	-13	15
Lysekil	-17	-15	-13	4
Karlsborg	-6	-5	-14	-8
Vänersborg	-14	-14	-15	-1
Munkedal	-31	-18	-17	14
Göteborg	-14	-17	-19	-5
Tidaholm	-4	-21	-20	-16
Kungälv	-9	-7	-22	-13
Kungsbacka	-15	-15	-23	-8
Bengtsfors	-19	-19	-24	-5
Lilla Edet	-21	-20	-24	-3
Tranemo	-28	-27	-25	3
Mellerud	-34	-32	-27	7
Bollebygd	-32	-30	-28	4
Grästorp	-25	-21	-28	-3
Mariestad	-27	-26	-28	-1
Skövde	-33	-33	-28	5
Härryda	-26	-25	-29	-3
Dals-Ed	-36	-32	-30	6
Lerum	-25	-28	-31	-6
Falköping	-31	-32	-33	-2
Stenungssund	-29	-27	-38	-9
Tjörn	-27	-32	-38	-11
Hylte	-45	-47	-47	-2
Sotenäs	-43	-56	-54	-11
Orust	-52	-50	-60	-8
Tanum	-62	-60	-61	1
Medel	-8	-7	-9	-1

* Se beskrivning sidan 18.

Skattesatsen ökade under perioden

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att storleken på skatteuttaget i stor utsträckning är en ideologisk fråga.

Primärkommunal skattesats

Procent	2012	2013	2014	Förändr 12-14
Partille	19,96	19,96	19,96	0,00
Mölnadal	20,26	20,26	20,26	0,00
Varberg	20,33	20,33	20,33	0,00
Halmstad	20,43	20,43	20,43	0,00
Tranemo	20,57	20,57	20,57	0,00
Laholm	20,58	20,58	20,58	0,00
Härryda	20,62	20,62	20,62	0,00
Lerum	20,65	20,65	20,65	0,00
Öckerö	20,76	20,76	20,76	0,00
Skara	20,57	20,82	20,82	0,25
Lidköping	20,86	20,86	20,86	0,00
Skövde	20,56	20,56	20,86	0,30
Trollhättan	20,96	20,96	20,96	0,00
Ulricehamn	21,05	21,05	21,05	0,00
Borås	21,06	21,06	21,06	0,00
Falkenberg	21,10	21,10	21,10	0,00
Göteborg	21,12	21,12	21,12	0,00
Töreboda	20,97	20,97	21,12	0,15
Mark	21,21	21,21	21,21	0,00
Tibro	20,71	20,71	21,21	0,50
Tjörn	21,21	21,21	21,21	0,00
Värgårda	21,21	21,21	21,21	0,00
Mariestad	21,26	21,26	21,26	0,00
Vara	21,27	21,27	21,27	0,00
Sotenäs	21,31	21,31	21,31	0,00
Karlsborg	21,07	21,07	21,32	0,25
Kungsbacka	21,33	21,33	21,33	0,00
Alingsås	21,36	21,36	21,36	0,00
Kungälv	21,44	21,44	21,44	0,00
Hylte	21,45	21,45	21,45	0,00
Tanum	21,56	21,56	21,56	0,00
Essunga	21,57	21,57	21,57	0,00
Grästorp	21,57	21,57	21,57	0,00
Hjo	21,57	21,57	21,57	0,00
Bollebygd	21,59	21,59	21,59	0,00
Falköping	21,60	21,60	21,60	0,00
Stenungssund	21,64	21,64	21,64	0,00
Götene	21,77	21,77	21,77	0,00
Ale	21,87	21,87	21,87	0,00
Strömstad	21,91	21,91	21,91	0,00
Uddevalla	21,66	21,66	21,91	0,25
Tidaholm	21,32	22,07	22,07	0,75
Svenljunga	21,27	22,15	22,15	0,88
Herrljunga	22,16	22,16	22,16	0,00
Vänersborg	22,21	22,21	22,21	0,00
Färgelanda	22,76	22,76	22,26	-0,50
Lilla Edet	22,37	22,37	22,37	0,00
Bengtstors	22,42	22,42	22,42	0,00
Lysekil	22,06	22,06	22,46	0,40
Orust	21,96	22,46	22,46	0,50
Åmål	22,46	22,46	22,46	0,00
Gullspång	22,49	22,49	22,49	0,00
Mellerud	22,60	22,60	22,60	0,00
Munkedal	22,33	22,83	22,83	0,50
Dals-Ed	23,21	23,21	23,21	0,00
Medel	21,40	21,46	21,48	

Den genomsnittliga skattesatsen i länen ökade mellan 2012 och 2014 med 8 öre från 21,40 kronor till 21,48 kronor. Skattehöjningar gjordes under perioden i Karlsborg, Lysekil, Munkedal, Orust, Skara, Skövde, Tibro, Svenljunga, Tidaholm, Töreboda och Uddevalla. Skattesänkning gjordes i Färgelanda.

Skatten varierade under 2014 mellan 19,96 kr och 23,21 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölnadal med 20,26 kr. Högst skatt hade Dals-Ed 23,21 kr följt av Munkedal med 22,83 kr.

Borgensåtagande *

Procent	2012	2013	2014	Förändr 12-14
Åmål	102	121	147	45
Trollhättan	87	91	137	50
Strömstad	131	129	133	2
Alingsås	108	121	116	8
Öckerö	96	104	100	4
Lysekil	98	93	92	-6
Sotenäs	77	82	84	7
Mölnadal	85	79	77	-8
Partille	63	68	77	14
Tjörn	37	71	72	35
Lilla Edet	74	77	70	-4
Bollebygd	44	41	59	15
Götene	24	56	57	33
Herrljunga	55	64	57	2
Kungsbacka	45	53	56	11
Laholm	50	50	50	0
Töreboda	44	48	46	2
Halmstad	45	46	45	0
Vänersborg	44	45	45	1
Orust	47	46	44	-3
Tidaholm	47	47	43	-4
Karlsborg	40	37	42	2
Mark	47	43	42	-5
Mariestad	41	41	41	0
Essunga	47	44	40	-7
Stenungssund	40	37	39	-1
Svenljunga	33	32	38	5
Värgårda	35	36	38	3
Tibro	22	21	37	15
Dals-Ed	39	39	36	-3
Färgelanda	34	36	36	2
Tanum	30	33	36	6
Grästorp	34	30	34	0
Bengtstors	34	34	33	-1
Munkedal	30	30	32	2
Gullspång	30	31	31	1
Hjo	19	22	31	12
Ale	41	39	28	-13
Mellerud	34	27	25	-9
Vara	17	15	24	7
Tranemo	23	22	21	-2
Falköping	22	23	20	-2
Kungälv	25	24	19	-6
Skövde	14	16	19	5
Varberg	20	19	18	-2
Hylte	17	17	17	0
Uddevalla	19	18	16	-3
Göteborg	7	11	13	6
Skara	13	13	13	0
Falkenberg	13	12	11	-2
Lidköping	61	36	11	-50
Borås	7	7	6	-1
Härryda	4	5	5	1
Lerum	3	4	4	1
Ulricehamn	8	8	4	-4
Medel	42	44	45	3

* Borgensåtagande i procent av verksamhetens bruttokostnader.

Borgensåtagande ökade under perioden

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens kostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med högt borgensåtagande bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte med i den finansiella profilen.

Kommunerna i Västra Götaland och Halland redovisade under perioden en ökning av borgensåtagande relaterat till

verksamhetens bruttokostnader. Kommunerna i länen redovisade ett genomsnittligt värde på 42% under 2012. Det ökade till 44% under 2013 och till 45% under 2014.

De kommuner i länen som under 2014 hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens bruttokostnader var Åmål med 147%, Trollhättan med 137%, Strömstad med 133%, Alingsås med 116% och Öckerö med 100%. Lägst borgensåtagande hade beviljats av Lerum och Ulricehamn med 4%, Härryda med 5% och Borås med 6%.

Det var 38% av kommunerna i länen som under perioden minskade sina borgensåtaganden. Mest minskade Lidköping, Ale, Mellerud, Mölndal, Essunga, Lysekil, Kungälv och Mark. Det var 11% av kommunerna som uppvisade oförändrad nivå och resterande 51% ökade sina borgensåtaganden. Mest ökade Trollhättan, Åmål, Tjörn och Götene.

Varierad budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. När det gäller budgetföljsamhet, mättes den under åren 2012 och 2013 utifrån resultatraden "verksamhetens nettokostnader" i resultaträkningen. Från och med år 2014 mäts budgetutfallet för "nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter". Förklaringen till detta är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom försäljningar, skatteintäkter och finansnetto. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader för att det ska gå att jämföra kommunerna i analysen. En budgetavvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

När det gäller ovanstående genomsnittliga budgetavvikelse i länen varierade den under perioden. Under 2012 uppgick den till 0,8%, under 2013 till 1,4% och 2014 till 0,2%.

Sammanfattningsvis

Kommunerna i Västra Götalands och Hallands län redovisade under 2014 sin lägsta resultatnivå sedan åren 2007 och 2008, då kommunerna också låg runt 1% i resultat relaterat till bruttokostnaderna. En viktig förklaring kan vara att kommunerna hade anpassat sig till de extra engångsintäkter som har funnits med i bilden i ett antal år och när dessa uteblev under år 2014 föll resultatet. Därför är det viktigt att varna inför år 2015, då kommunerna återigen beräknas få en del AFA-pengar och samtidigt förväntas även skatteunderlaget växa starkt. Dessa inkomstökningar bör i de flesta kommuner förbättra resultatnivå för att kommunerna ska förbereda sig för 2017 och framåt. Då varnar SKL för bland annat ett ökat demografiskt tryck och en ökad investeringsnivå som kommer innebära kostnaderna kommer öka mycket snabbare än intäkterna. De kommuner som inför 2017 kan gå in med en resultatnivå på runt 3% av bruttokostnaderna, kommer få lättare att anpassa sig till det kärvare ekonomiska läget.

Det är dock helt klart svenska kommuner har väldigt olika finansiella förutsättningar att möta framtida utmaningar. De kommuner som har starkast finansiella handlingsutrymme har goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och alltför omfattande neddragningar i verksamheten. Värre är det för de kommuner som har

Budgetavvikelse *

Procent	2012	2013	2014
Ale	1,5	1,7	1,7
Alingsås	1,3	-0,3	1,1
Bengtsfors	1,8	1,6	0,7
Bollebygd	0,8	2,4	0,5
Borås	-0,2	-0,6	-1,0
Dals-Ed	0,7	2,0	-0,3
Essunga	0,4	0,0	0,0
Falkenberg	1,7	2,9	0,0
Falköping	3,3	0,0	1,4
Färgelanda	0,3	3,0	-0,4
Grästorps	-0,1	0,5	0,3
Gullspång	1,4	1,9	0,2
Göteborg	0,7	2,9	0,1
Götene	-0,7	-0,7	-0,7
Halmstad	1,6	3,5	1,9
Herrljunga	-1,8	1,3	0,8
Hjo	-0,9	0,3	-0,4
Hylte	-1,5	-1,0	1,0
Härryda	1,0	3,3	2,6
Karlsborg	0,3	-2,2	0,8
Kungsbacka	2,5	4,4	7,0
Kungälv	2,7	2,0	-0,7
Laholm	0,2	2,1	1,0
Lerum	-0,3	1,6	3,1
Lidköping	0,5	1,5	-3,6
Lilla Edet	-0,6	-0,3	-1,1
Lysekil	-1,0	-0,3	0,6
Mariestad	1,7	2,8	-1,2
Mark	2,4	3,5	1,9
Mellerud	0,3	0,4	0,4
Munkedal	1,0	2,4	-0,9
Mölndal	3,3	0	0
Orust	-0,5	-0,5	-5,8
Partille	1,5	1,4	-0,1
Skara	0,1	2,9	0,1
Skövde	0,5	4	2,1
Sotenäs	1,5	-0,3	0,6
Stenungssund	1,9	1,3	0,3
Strömstad	-0,6	1,6	-0,7
Svenljunga	1,1	2,9	1,5
Tanum	3,6	0,0	0,2
Tibro	0,1	2,0	1,3
Tidaholm	0,5	1,0	0,0
Tjörn	0,2	2,1	0,6
Tranemo	-1,3	-1,3	-0,7
Trollhättan	1,7	3,0	0,2
Töreboda	2,7	0,8	0,0
Uddevalle	0,6	2,6	1,2
Ulricehamn	-0,6	3,3	0,7
Vara	3,6	2,3	-3,4
Varberg	2,1	2,2	0,7
Värgårda	-0,2	-1,2	-0,8
Vänersborg	0,2	1,0	-0,7
Åmål	1,4	0,8	-1,2
Öckerö	1,9	2,5	0,5
Medel	0,8	1,4	0,2

* Budgetutfall mättes under 2012 och 2013 som resultatraden "verksamhetens nettokostnader" relaterat till "verksamhetens bruttokostnader". Från och med 2014 mäts budgetutfallet för nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter.

svagast finansiellt handlingsutrymme. Här krävs verkligen en aktiv ekonomistyrning om skattehöjningar ska kunna undvikas. Därför bör många av dessa kommuner redan nu ytterligare utveckla mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det viktiga är dock att man inte tummar på dessa mål och riktlinjer, utan även följer de när inte skattein-

täkterna utvecklas i takt med verksamhetens kostnader. Klarar man inte detta, kommer det oundvikligen innebära skattehöjningar.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns ganska stora skillnader mellan enskilda kommuner i Västra Götaland och Hallands län. Det finns få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. De 55 kommunerna i de två länen har utifrån 2012 till 2014 års räkenskaper inordnats i en matris på nästa sida (tabell 1) som innehåller nio grupper. Den bygger dels på kommunens finansiella resultat under de tre senaste åren och kommunens finansiella ställning i form av soliditet. Matrisen är dock subjektiv eftersom den bygger på vad författaren anser vara stark och svag finansiellt resultat och ställning. Matrisen ska därför läsas och tolkas utifrån detta.

Nytt för i år är att matrisen även visar förändringar från föregående år i form av fyra pilar som ska illustrera rörelseriktning mellan boxarna gentemot föregående år. Observera att det är rörelseriktning inom boxarna som redovisas och inte om kommunen har haft en ökad eller minskad resultat- eller soliditetsutveckling. Detta kan ha skett, men inte tillräckligt stor omfattning för att kommunen ska byta box.

Av matrisen kan utläsas att 22% av kommunerna i länen hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2% i kombination med en soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser som under 2014 var högre än 20%. Dessa var i bokstavsordning, Halmstad, Herrljunga, Härryda, Kungsbacka, Laholm, Mark, Mölndal, Skövde, Strömstad, Tibro, Ulricehamn och Varberg. Det går generellt inte att uttala sig om god ekonomisk hushållning, men de flesta av dessa kommuner torde leva upp till de generella kriterier som lagstiftaren diskuterade i förarbetarna till kommunallagen i samband med att begreppet god ekonomisk hushållning infördes eller reviderades.

En annan stor grupp i matrisen var de 16% av kommunerna som hade genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2%, men en soliditet mellan 20% och 0%. Dessa var Ale, Borås, Falkenberg, Falköping, Hjo, Karlsborg, Kungälv, Tanum och Uddevalla. Dessa kommuner bör fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en förstärkning av kommunens soliditet.

En tredje grupp var de 9% av kommunerna som hade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än

2%, men däremot en soliditet som var svagare än 0%. Dessa var Färgelanda, Gullspång, Mellerud, Stenungssund och Tjörn. Även dessa kommuner måste fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en nödvändig förstärkning av kommunens soliditet.

Totalt innebar ovanstående att 47% av kommunerna i Västra Götaland och Halland redovisade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2%. Det är ungefär samma som föregående år. Det är intresseväckande att de var kommuner med både hög och låg soliditet som återfinns i dessa tre grupperingar eller boxar.

En grupp av kommuner var de 4% av kommunerna som hade en soliditet på över 20% och som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren mellan 1–2%. De var Tidaholm och Vara. Dessa kommuner har en god långsiktig handlingsberedskap, men bör på sikt förbättra sin resultatnivå.

Ytterligare en grupp var de 27% av kommunerna som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och en soliditet mellan 20% och 0%. De var Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Göteborg, Götene, Lerum, Partille, Skara, Trollhättan, Töreboda, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö. Dessa kommuner bör förbättra sin resultatnivå med 1–2 procentenheter för att stärka sin soliditet.

Samma resonemang som för föregående grupp, gäller även för denna grupp av kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och en soliditet under 0%. De uppgick till 7% av totalen. Dessa var under 2014 Grästorp, Hylte, Mariestad och Munkedal. Dessa fyra kommuner måste snarast förbättra sin resultatnivå med 1–2 procentenheter för att stärka sin soliditet.

De tre återstående grupperna eller boxarna innehåller de 16% av kommunerna som uppvisade ett genomsnittligt resultat under perioden som var svagare än 1%. Av dessa hade Lidköping och Sotenäs en god soliditetsnivå under 2014. Tillfredställande soliditetsnivåer redovisades av Svenljunga, Tranemo och Töreboda. Av dessa kommuner krävs dock förbättrade resultatnivåer med 1–2 procentenheter för att stärka soliditeten. Svaga soliditetsnivåer redovisades av Lilla Edet, Lysekil Orust och Åmål under 2014. Dessa kommuner måste snarast stärka sina resultatnivåer med minst 2 procentenheter för att förbättra sin soliditetsnivå.

Tabell 1: Finansiellt resultat och ställning för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2014

I denna tabell har kommunerna i Västra Götaland och Halland placerats in utifrån två dimensioner, resultat i form av det genomsnittliga resultatet under 2012 till 2014 och finansiell ställning i form av soliditet under 2014. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika delar; ”stark”, ”varken stark eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, ju längre upp till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Stark finansiell ställning (En soliditet som var starkare än 20% under 2014 *)	Varken stark eller svag finansiell ställning (En soliditet som låg mellan 0 till 20% under 2014 *)	Svag finansiell ställning (En soliditet som var svagare än 0% under 2014 *)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2 % av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2012–2014)	Halmstad Herrljunga ↑ Härryda ← Kungsbacka Laholm ← Mark Möndal Skövde Strömstad Tibro ← Ulricehamn Varberg	Ale Borås → Falkenberg Falköping Hjo Karlsborg ↑ ← Kungälv Tanum Uddevalla	Färgelanda Gullspång Mellerud Stenungsund ↑ Tjörn
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1%–2% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2012–2014)	Tidaholm Vara ↓	Alingsås Bengtsfors Bollebygd Dals-Ed Essunga Göteborg ↓ Götene Lerum ↑ Partille Skara Trollhättan Töreboda ↑ Vårgårda Vänersborg Öckerö	Grästorp Hylte ↑ Mariestad Munkedal
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2012–2014.)	Lidköping Sotenäs ↓	Svenljunga Tranemo Töreboda	Lilla Edet Lysekil Orust ↓ Åmål

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

↓ = Kommunen har försvagat sin resultatbox jämfört med föregående år

↑ = Kommunen har förbättrat sin resultatbox jämfört med föregående år

← = Kommunen har förbättrat sin solditetsbox jämfört med föregående år

→ = Kommunen har försvagat sin solditetsbox jämfört med föregående år

Tabell 2: Genomsnittliga finansiella nyckeltal hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2012–2014

I denna tabell redovisas hur ett antal genomsnittliga finansiella nyckeltal har utvecklats för kommunerna Västra Götalands och Hallands län mellan 2012 och 2014. Förklaringar och definitioner av nyckeltalen återfinns i ett eget avsnitt i rapporten.

Nyckeltalen redovisas i procent om inget anges	2012	2013	2014
<i>Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter</i>	93,1	92,3	94,3
<i>Avskrivningar/skatteintäkter</i>	4,3	4,4	4,4
<i>Finansnetto/skatteintäkter</i>	0,0	0,4	-0,1
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	97,4	97,1	98,6
Skattefinansieringsgrad av investeringar	95	108	87
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	9	8	9
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens bruttokostnader	2,1	2,3	1,2
Årets resultat/verksamhetens bruttokostnader	2,1	2,0	1,2
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens bruttokostnader	1,9	2,0	1,9
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	7	7	9
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens bruttokostnader	-8	-8	-9
Kassalikviditet	103	112	107
Primärkommunal skattesats (kr)	21,40	21,46	21,48
Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader	43	44	45
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens bruttokostnader	0,7	1,4	0,2

Tabell 3: Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län under 2014

Denna tabell försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen ska ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2014 års räkenskaper.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Skattesats 2014	21,00 kr eller lägre	21,01 till 21,49 kr	21,50 kr eller högre
För samtliga fem nyckeltal i denna tabell gäller att "ju högre upp i tabellen kommunen befinner sig desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet".	Partille Mölnadal Varberg Halmstad Tranemo Laholm Härryda Lerum Öckerö Skara Lidköping Skövde Trollhättan	Ulricehamn Borås Falkenberg Göteborg Töreboda Mark Tibro Tjörn Vårgårda Mariestad Vara Sotenäs Karlsborg Kungsbacka Alingsås Kungälv	Hylte Tanum Essunga Grästorps Hjo Bollebygd Falköping Stenungssund Götene Ale Strömstad Uddevalla Tidaholm Svenljunga Herrljunga Vänersborg Färgelanda Lilla Edet Bengtstors Lysekil Orust Åmål Gullspång Mellerud Munkedal Dals-Ed
Exempelvis: Partille har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp till vänster.			

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde¹⁾	Varken starkt eller svagt¹⁾	Svagt värde¹⁾
Resultatnivå 2014 (Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Lerum Härryda Kungsbacka Karlsborg Stenungsund Skövde Färgelanda Halmstad Mellerud Varberg Hjo Tjörn Borås Ulricehamn Ale Mark Mölndal Grästorp Herrljunga	1,99% till 1,0% Falkenberg Gullspång Tibro Hylte Alingsås Svenljunga Uddevalla Strömstad Bollebygd Lysekil Laholm Falköping Partille Skara Tanum Dals-Ed Öckerö	0,99% eller svagare Töreboda Vårgårda Vänersborg Göteborg Götene Kungälv Tranemo Bengtsfors Tidaholm Trollhättan Åmål Mariestad Munkedal Essunga Lilla Edet Sotenäs Orust Vara Lidköping
Långsiktig resultatnivå 2012–2014 (Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Färgelanda Ulricehamn Varberg Mark Mölndal Skövde Halmstad Kungsbacka Falkenberg Falköping Härryda Borås Gullspång Mellerud Tjörn Lerum Tanum Karlsborg Strömstad Ale Kungälv Hjo Tibro Uddevalla Herrljunga Laholm Stenungsund	1,99% till 1,0% Alingsås Göteborg Bengtsfors Grästorp Skara Vårgårda Partille Tidaholm Bollebygd Dals-Ed Mariestad Öckerö Götene Vara Vänersborg Trollhättan Töreboda Essunga Munkedal Hylte	0,99% eller svagare Lysekil Tranemo Sotenäs Åmål Lilla Edet Svenljunga Orust Lidköping

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

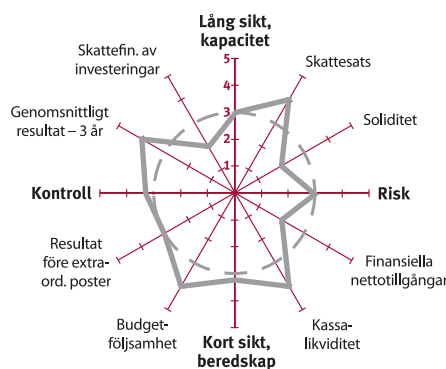
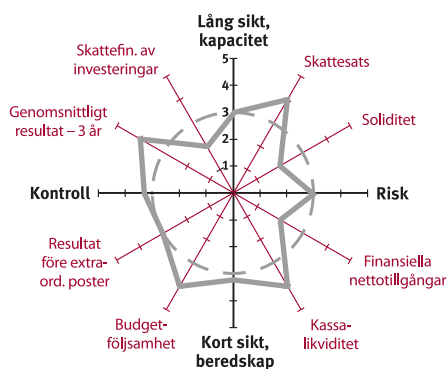
FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Kortsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2014 (Kassalikviditet)	75% eller högre Lidköping Alingsås Partille Halmstad Mark Tibro Öckerö Trollhättan Lerum Laholm Strömstad Borås Varberg Bengtsfors Götene Falköping Hylte Herrljunga Ulricehamn Åmål Tidaholm Orust Falkenberg Kungälv Mölndal Grästorp Tanum Bollebygd Töreboda Essunga Färgelanda Tranemo Vänersborg Dals-Ed Gullspång Munkedal Lilla Edet Vara Ale Kungsbacka	74,9% till 55% Lysekil Svenljunga Sotenäs Hjo Göteborg Tjörn Skara Mellerud Karlsborg Mariestad Uddevalla	54,99% eller lägre Vårgårda Skövde Härryda Stenungsund
Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2014 (Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser)	20% eller högre Halmstad Skövde Lidköping Mölndal Herrljunga Mark Ulricehamn Vara Kungsbacka Tidaholm Härryda Sotenäs Strömstad Laholm Varberg Tibro	19,9% till 0% Alingsås Borås Tranemo Trollhättan Hjo Falkenberg Partille Lerum Ale Essunga Göteborg Kungälv Töreboda Tanum Dals-Ed Öckerö Vårgårda Vänersborg Bollebygd Svenljunga Uddevalla Falköping Götene Skara Bengtsfors Karlsborg	-0,1% eller svagare Tjörn Grästorp Stenungsund Mellerud Orust Munkedal Hylte Mariestad Färgelanda Lysekil Lilla Edet Gullspång Åmål

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Så tolkar du den finansiella profilen!

Den finansiella profil i form av ett så kallat spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

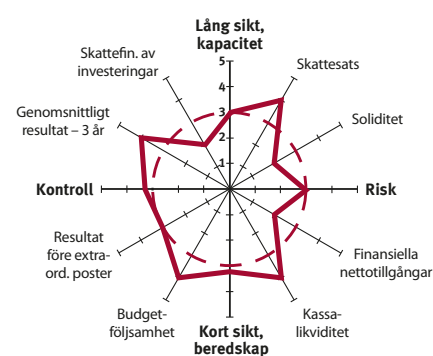
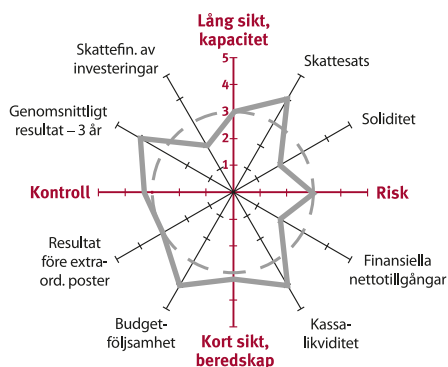

Åtta nyckeltal

Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 14.

Skalan

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. I vår analys av kommunerna i Västra Götaland och Halland (55 st) fördelades poängen enligt följande: Kommunerna med de fem starkaste observationerna inom varje nyckeltal fick en femma, de elva följande en fyra, de 24 därpå en trea, de elva därefter en tvåa och de fem svagaste fick en etta. Poängen har således fördelats enligt en normalfördelningskurva.

Fyra axlar/perspektiv

Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är Risk summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Poäng och genomsnitt

Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över den finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – under åren 2012 och 2013 mättes avvikelser mellan budgeterat och redovisat verksamhetens bruttokostnader i resultaträkningen. Avvikelsen dividerades med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Under år 2014 används istället nämndernas budgetavvikelse exklusive kommuncentrala finansiella poster som divideras med

verksamhetens bruttokostnader. För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt. Positiv budgetavvikelse medför dock minst en 3:a.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder. Nyckeltalet innefattar inte lager och förråd.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets investeringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna – beskriver hur stor andel av årets investeringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Färgelanda kommun

Syftet med den här analysen är att redovisa var Färgelanda kommun befinner sig och hur kommunen har utvecklats finansiellt mellan 2012–2014 i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Hallands län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga finansiella sidor hos Färgelanda i förhållande till övriga kommuner i länen.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för den finansiella analysen som används på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas nedan på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Färgelanda kommun för 2012–2014 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länen. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen ett av de starkaste värdena för nyckeltalet i länen, men värdet kan behöva förbättras för att nå till exempel god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande och speglar någon slags god ekonomisk hushållning. Mer information om den finansiella modellen och de nyckeltal som den innehåller finns att läsa om i ett separat avsnitt i rapporten.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats under den granskade perioden både för Färgelanda och för genomsnittet i länen. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för Färgelanda mellan 2012 och 2014. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Färgelandas finansiella ställning och utveckling.

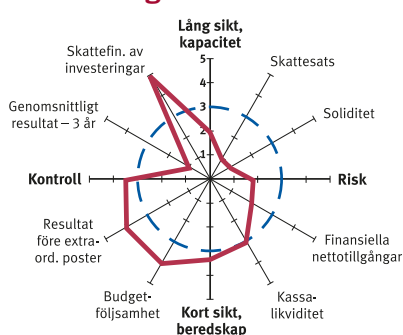
Finansiella nyckeltal under 2012–2014

Resultat före extraordinära poster

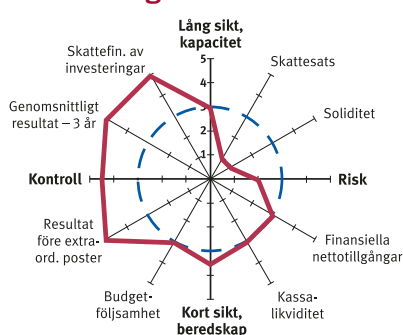
Kommuner och landsting ska sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2–3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan bibehålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Färgelanda redovisade under 2012 ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader på 3,4%. Det förbättrades till 6,0% under 2013, för att under 2014 försvagas till 3,2%. För kommunerna i länen uppgick motsvarande genomsnittligt resultat till 2,1% under 2012 och 2,3% under 2013. Under 2014 föll det till 1,2%. Det innebar en negativ förändring för länen mellan 2012 och 2014 på 0,9 procentenheter, medan Färgelandas förändring var en försvagning med 0,2 procentenheter.

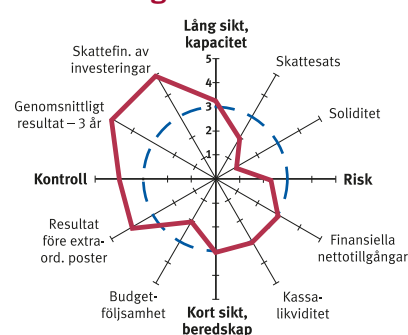
Färgelanda 2012

Färgelanda 2013

Färgelanda 2014

Slutsatsen av ovanstående är alltså att Färgelanda uppvisade en starkare resultatutveckling mellan 2012 och 2014 och ett resultat under 2014 som låg över snittet i länen. En viktig förklaring till den vikande resultatutvecklingen i länen och i Färgelanda under 2014, var att under 2012 och 2013 fick kommunerna återbetalade försäkringspremier från AFA. Utan dessa engångsintäkter hade resultatet varit minst 1 procentenhet svagare i de flesta kommuner under 2012 och 2013.

Sammantaget innebar utfallet för Färgelandas del en 4:a i den finansiella profilen 2014. Eftersom de både föregående årens resultat också varit klart starkare än snittet innebar det likväl en försvagning jämfört med periodens första år då nyckeltalet hamnade på en 5:a.

Färgelanda redovisade under de tre senaste åren ett genomsnittligt resultat i förhållande till verksamhetens bruttokostnader per år på 4,2%. Det resultat kommunen uppvisat har gjort att kraven om god ekonomisk hushållning uppfyllts. I den finansiella profilen hamnade poängen för nyckeltalet genomsnittligt resultat under de tre senaste åren på en 5:a både 2013 och 2014.

Investeringar

Investeringsvolymer ingår inte som nyckeltal i den finansiella profilen, men den är viktig att lyfta fram i analysen. Detta eftersom investeringarna till viss del förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, som exempelvis soliditet och finansiella nettotillgångar.

För att investeringsvolymer ska bli jämförbara mellan kommunerna i länen har investeringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8–9%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar kraftigt påverkar de enskilda åren. Nyckeltalet kan också påverkas om en kommun har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Relateras Färgelandas investeringar till verksamhetens nettokostnader, framgår att kommunen sammanlagt under de tre åren mellan 2012 till 2014 hade en total investeringssvolum som var lägre jämfört med snittet i länen. Kommunen investerade för 4%, 4% respektive 2% per år av verksamhetens nettokostnader, vilket innebar att Färgelanda i genomsnitt investerade för 3,3% av sina nettokostnader per år under perioden. Genomsnittsvärdena för länen uppgick till 9%, 8% och 9% för de tre åren under perioden. Detta gav ett genomsnittligt värde för länen på nästan 9% per år under åren 2012–2014.

Investeringsvolymer har ökat något under de senaste åren i svenska kommuner och en förklaring till detta är att de större investeringar som gjordes under 1960- och 1970-talen i infrastruktur och lokaler nu måste refinansieras. Det kan också konstateras att kommunerna i Västra Götaland och Hallands län under de senaste åren har legat på en genomsnittlig investeringssvolum jämfört med snittet i Sverige.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

För att uppnå god ekonomisk hushållning bör, för de flesta kommuner, när den löpande driften finansieras en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna

finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförs under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nyckeltalet behöver inte alltid ligga över 100% utan lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. För många svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, så att inte skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

För länen kommuner uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar i genomsnitt till 95%, 108% samt 87% under de tre studerade åren. Detta gav en genomsnittlig länsskattefinansieringsgrad av investeringarna på 97%, vilket princip innebar att den genomsnittliga kommunen kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter.

Färgelandas siffror uppgick till 210%, 290% och 304%, vilket innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad av investeringarna på 264% för perioden. I jämförelse med länen snitt var Färgelandas skattefinansieringsgrad klart starkare under perioden. Det förklaras till större delen av en lägre investeringssvolum än snittet i länen, men också av att kommunens genomsnittliga resultat under perioden var starkare än snittet.

Ovanstående innebar att Färgelanda kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter under perioden. Det framgår emellertid också att nettoinvesteringarna legat på en jämförelsevis låg nivå och att kommunen framöver kan behöva öka denna nivå.

Poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen har under perioden för Färgelanda legat på en 5:a under samtliga år.

Soliditet inklusive pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Färgelanda hade 2014 en soliditet som var svagare än snittet i länen. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till –23% för Färgelanda jämfört med genomsnittet som uppgick till 9%.

Mellan 2012 och 2014 uppvisade Färgelanda utvecklingsmässigt samma trend som snittet bland kommunerna i länen. Kommunen redovisade en förbättrad soliditet med 9 procentenheter från –32% till –23%, medan den genomsnittliga soliditeten i länen förbättrades med 2 procentenheter, från 7% till 9%.

Nivån på soliditeten innebar en 1:a i den finansiella profilen 2014, vilket var samma som under 2013 och 2012.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Det bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar som har bokförts som omsättningstillgångar, vilka ska avyttras.

Mellan åren 2012 och 2014 försämrades Färgelandas kassalikviditet med 23 procentenheter från 104% till 81%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länen förbättrades under perioden med 4 procentenheter från 103% till 107%. Detta innebar att likviditeten under perioden i Färgelanda utvecklades svagare än snittet i länen.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår dock en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. Färgelandas nivå på 81% innebär därför att kommunen klarar av att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Färgelandas likviditetsutveckling och -nivå innebär att poängen för kommunen i den finansiella profilen hamnade på en 3:a 2014.

Det är dock viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltalet soliditet eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen. För Färgelanda förbättrades soliditeten medan kassalikviditeten försvagades.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknar omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens bruttokostnader för att det ska bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan det kortsiktiga kassalikviditetsmättet och det långsiktiga soliditetsmättet. Till skillnad från många andra balansräkningsinriktade mått elimineras vidareutlåning inom koncernen i nyckeltalet, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunens finansiella handlingsutrymme.

Färgelanda förbättrade under perioden sina finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader med 15 procentenheter från –28% till –13%. Nivån på måttet innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Genomsnittet i länen för finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader försvagades med 1 procentenhet från –8% till –9%. Ställs detta mot Färgelandas utveckling innebar det att kommunen förbättrade sig från en 2:a 2012 till en 3:a 2013 och 2014.

Finansiella nyckeltal

Nyckeltalen redovisas i procent om inget anges

	2012		2013		2014	
	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	93,3	91,7	92,3	89,8	94,3	93,1
Avskrivningar/skatteintäkter	4,3	3,6	4,4	3,2	4,4	3,2
Finansnetto/skatteintäkter	0,0	0,6	0,4	0,1	-0,1	0,0
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	97,6	95,8	97,1	93,1	98,6	96,3
Skattefinansieringsgrad av investeringar	95	210	108	290	87	304
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	9	4	8	4	9	2
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader	2,1	3,4	2,3	6,0	1,2	3,2
Årets resultat/verksamhetens kostnader	2,1	3,4	2,0	6,0	1,2	3,2
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens kostnader	1,9	-5,0	2,0	4,2	1,9	4,2
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	7	-32	7	-30	9	-23
Primärkommunal skattesats (kr)	21,40	22,76	21,46	22,76	21,48	22,26
Kassalikviditet	103	104	112	93	107	81
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader	-8	-28	-8	-17	-9	-13
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader	43	34	44	36	45	36
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader	0,7	0,3	1,4	3,0	0,2	-0,4

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag.

Färgelandas skattesats låg 2014 på 22,26 kr. Det var 78 öre högre än genomsnittet bland Västra Götaland och Hallands läns kommuner, vilket uppgick till 21,48 kr. Färgelanda hade under 2014 den 10:e högsta skatten i länen. Detta innebar att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen, vilket var en förbättring jämfört med de båda föregående åren. Denna förbättring berodde på att Färgelanda valde att sänka skatten under perioden.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen ökade mellan 2012-2014 från 21,40 kronor till 21,48 kronor. Skatthöjningar gjordes under perioden i Karlsborg, Lysekil, Munkedal, Orust, Skara, Skövde, Tibro, Svenljunga, Tidaholm, Töreboda och Uddevalla.

Skatten varierade under 2014 mellan 19,96 kr och 23,21 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst skatt hade Dals-Ed 23,21 kr följt av Munkedal med 22,83 kr.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. När det gäller budgetföljsamhet, mättes den under 2012 och 2013, utifrån resultatraden "verksamhetens nettokostnader" i resultaträkningen. Från och med 2014 mäts budgetutfallet för "nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter". Förklaringen till detta är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom försäljningar, skatteintäkter och finansnetto. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader för att det ska gå att jämföra kommunerna i analysen. En budgetavvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

För Färgelanda uppgick detta mått 2014 till -0,4%, vilket var en klart lägre budgetavvikelse än under 2013, då avvikelsen var 3,0%, om än positiv. Under 2012 redovisades en avvikelse på 0,3%. För länens kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens bruttokostnader till 0,2% under 2014, 1,4% under 2013 och 0,8% under 2012.

Den negativa avvikelsen får genomslag i den finansiella profilen där Färgelanda hamnar på en 2:a 2014, vilket kan jämföras med en 3:a året före och en 4:a 2012.

Den finansiella profilens utveckling 2012–2014

Den finansiella profilen innehåller, förutom åtta nyckeltal, också fyra perspektiv som var för sig är viktiga när en kommuns finansiella ställning och utveckling analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Perspektivens poäng utgörs av de fyra nyckeltalen som är placerade närmast perspektivet i den finansiella profilen. Det innebär att varje nyckeltal i profilen ingår i två olika perspektiv.

Färgelanda har under perioden i den finansiella profilen förbättrat poängen för tre perspektiv medan ett försämrats. De som förbättrats är långsiktig kapacitet, finansiell kontroll och finansiell risk. Det perspektiv som försämrades var den kortsiktiga kapaciteten. Tre av de underliggande nyckeltalen stärktes och mest stärktes genomsnittligt resultat som gick från en 1:a till en 5:a under perioden, vilket får ett stort genomslag. Två nyckeltal försämrades och mest försvagades budgetföljsamheten.

Färgelandas finansiella utveckling har under den studerade treårsperioden resulterat i en stärkt finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen hade Färgelanda vid utgången av år 2014 ett förbättrat finansiella utgångsläge jämfört med år 2012.

Av Färgelandas profil för 2014 går det vidare att utläsa att kommunen detta år hade en finansiell profil som var starkare än genomsnittet för tre av de fyra perspektiven, medan det fjärde hamnade på genomsnittliga 3 poäng. Det kan jämföras med 2012 då två av perspektiven hamnade klart under snittet.

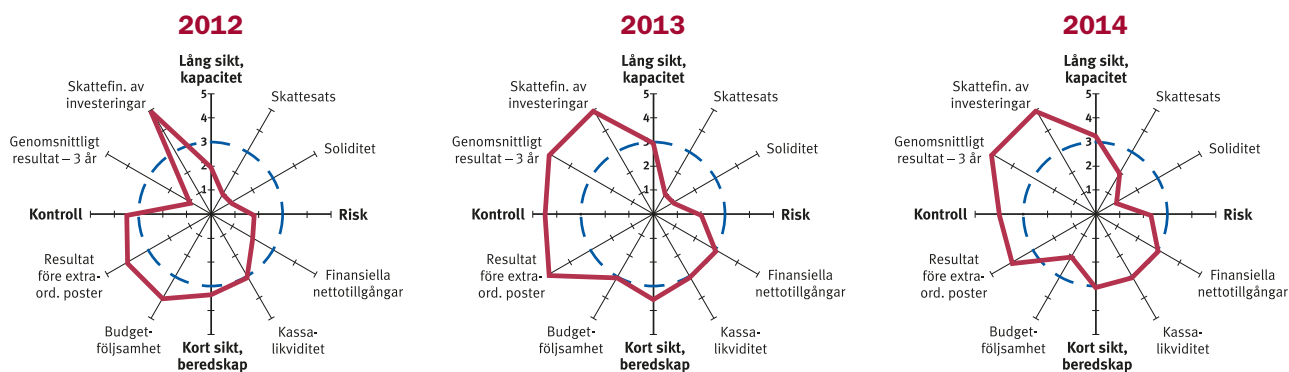
Avslutande kommentar

Färgelanda redovisade sammanlagt under perioden och under 2014 en resultatnivå som kan betraktas som god ekonomisk hushållning ur ett generellt synsätt. Kommunens långsiktiga handlingsförmåga i form av soliditet har också stärkts. Färgelanda bör i framtiden värna om en resultatnivå på runt 2-3 procentenheter av bruttokostnaderna för att soliditeten ska förbättras ytterligare och ge en ökad möjligheter för att möta lågkonjunkturer i framtiden.

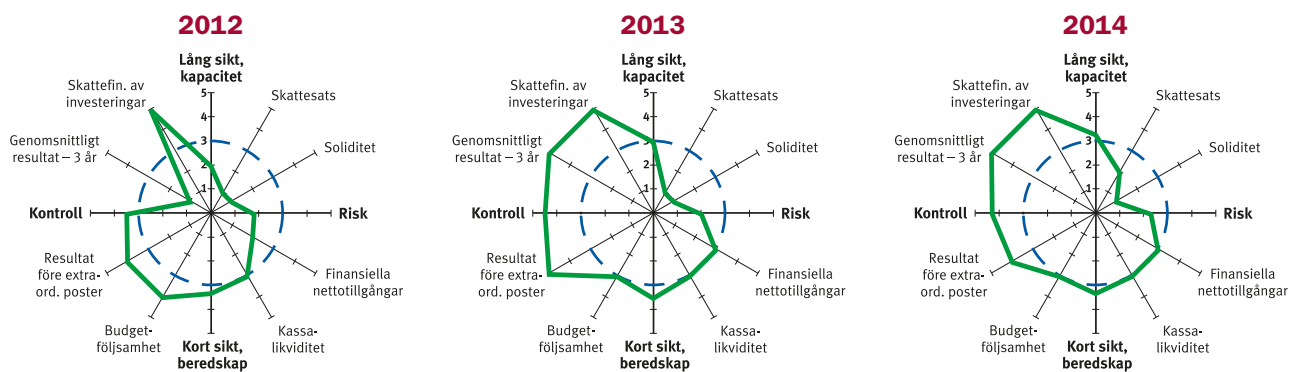
Det är viktigt för nästan alla kommuner att ligga på en god resultatnivå, då de närmaste åren för många kommuner innebär ökade investeringar och ökade kostnader på grund av befolkningsförändringar. Detta måste finansieras och en viktig grundpelare är då att redovisa ett resultat som finansierar merparten av investeringarna för att slippa öka skuldsättningen alltför kraftigt i kommunen.

Finansiella profiler för Färgelanda kommun...

...i förhållande till Västra Götaland och Hallands län

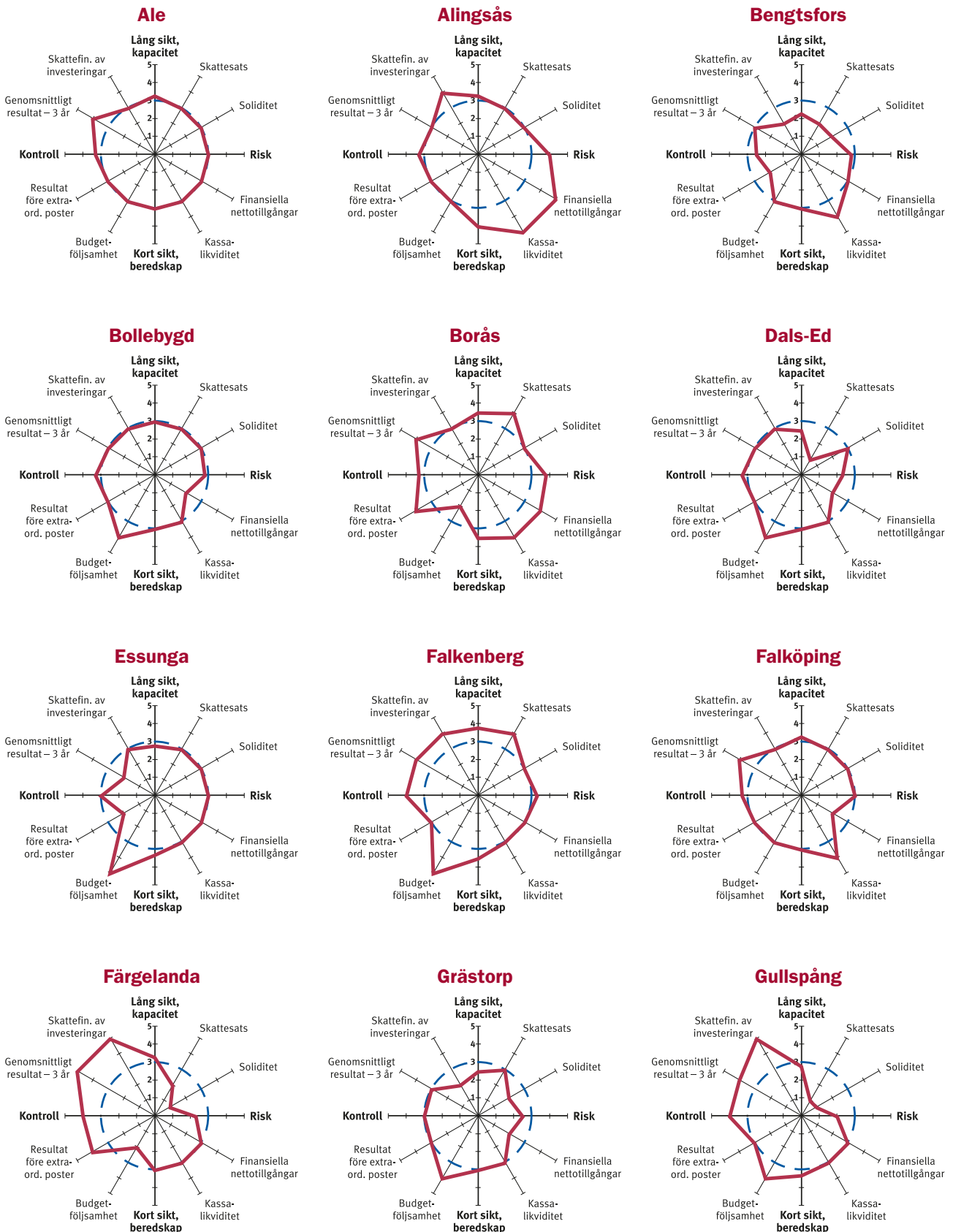

...i förhållande till riket

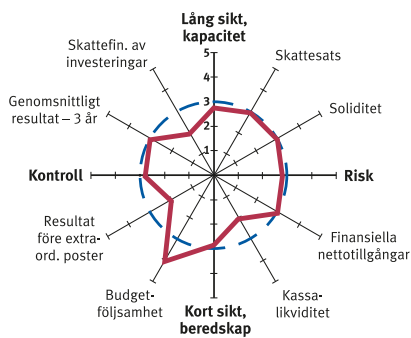
Finansiella profiler 2014

Kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

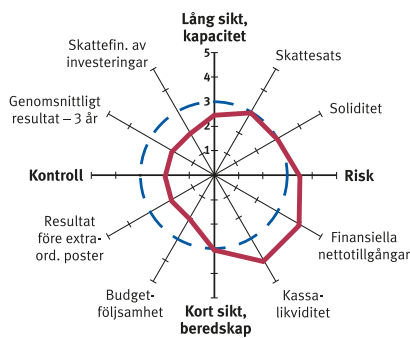

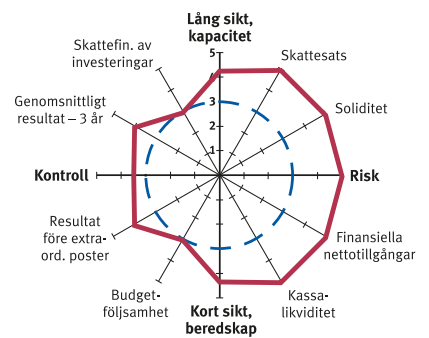
Göteborg

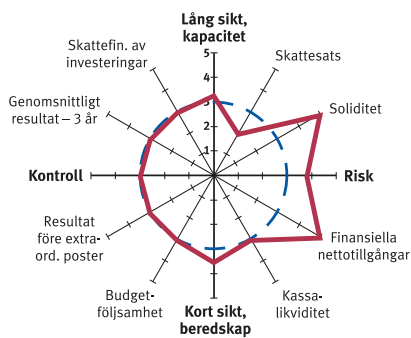
Götene

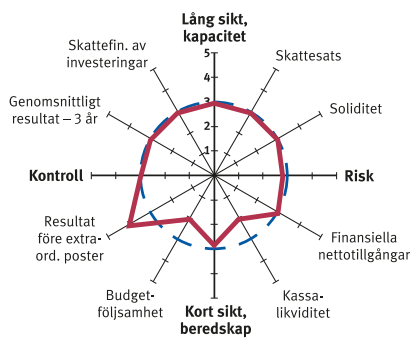
Halmstad

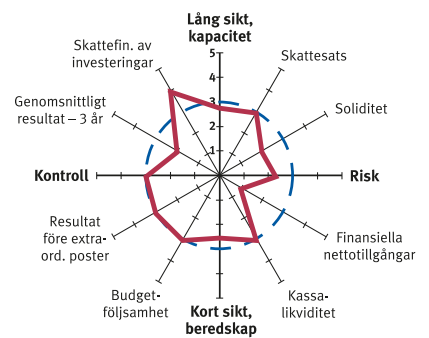
Herrljunga

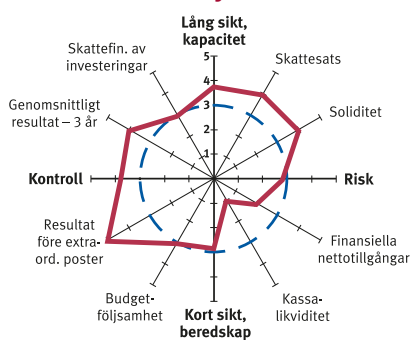
Hjo

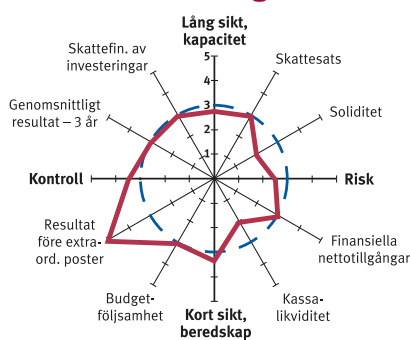
Hylte

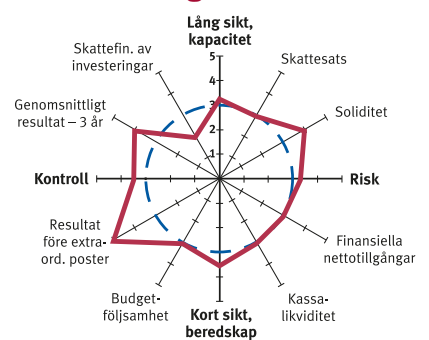
Härryda

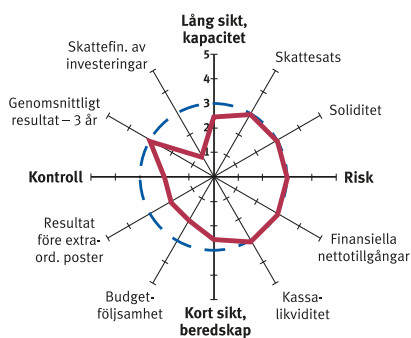
Karlsborg

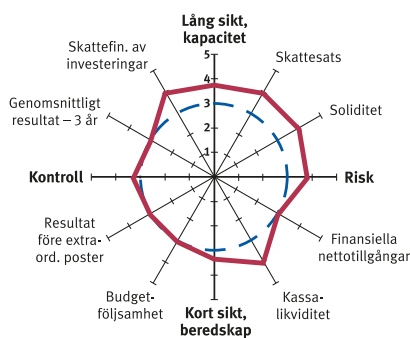
Kungsbacka

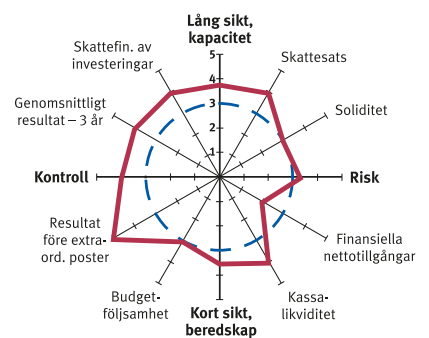
Kungälv

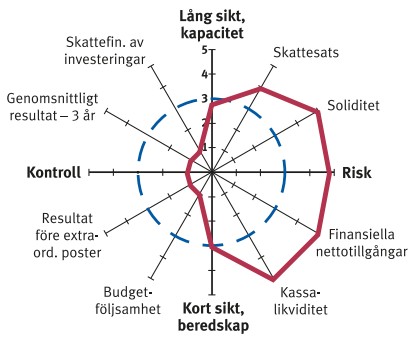
Laholm

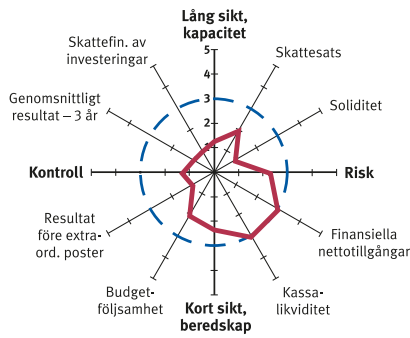
Lerum

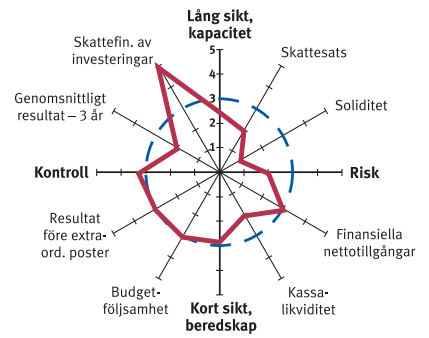
Lidköping

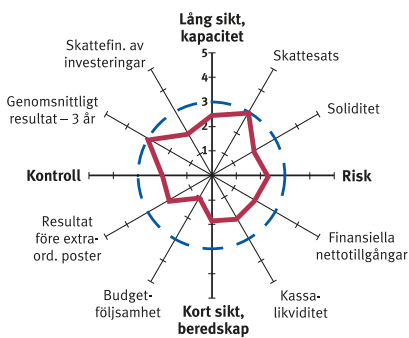
Lilla Edet

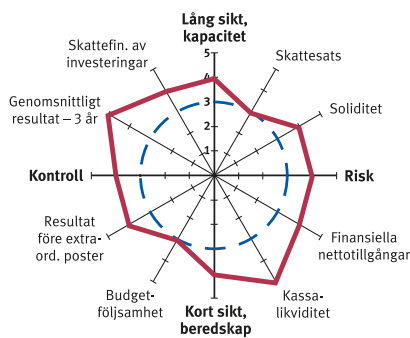
Lysekil

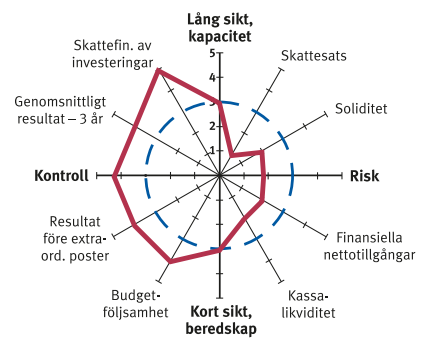
Mariestad

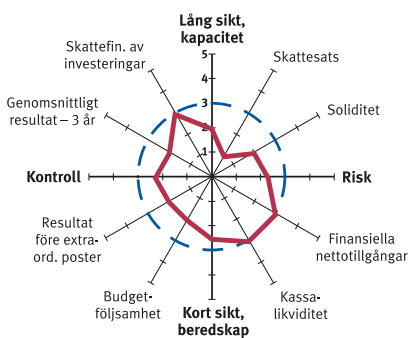
Mark

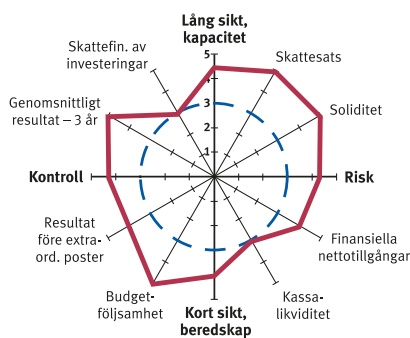
Mellerud

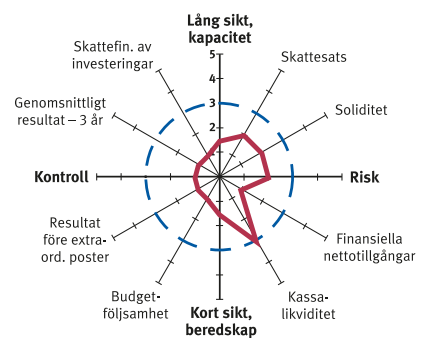
Munkedal

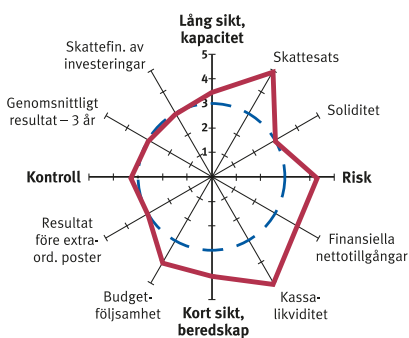
Möndal

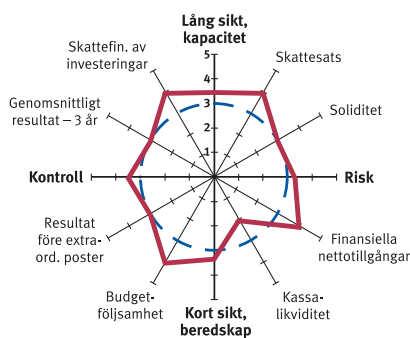
Orust

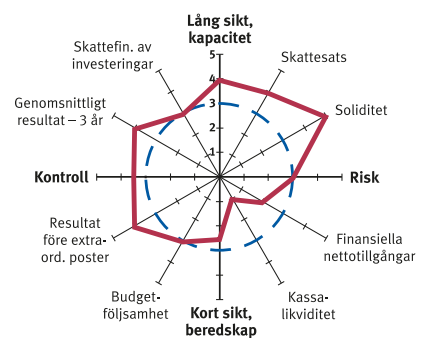
Partille

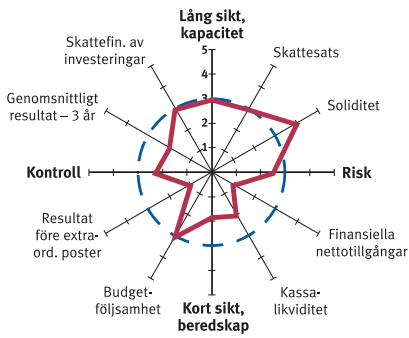
Skara

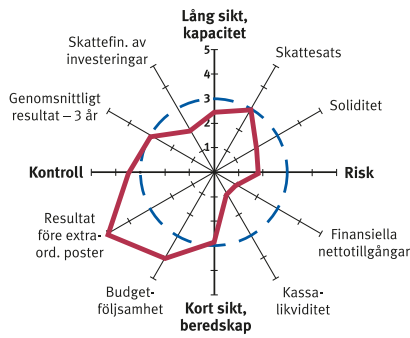
Skövde

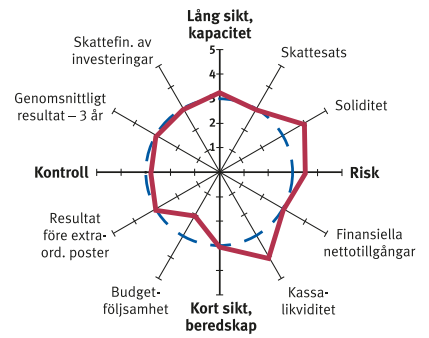
Sotenäs

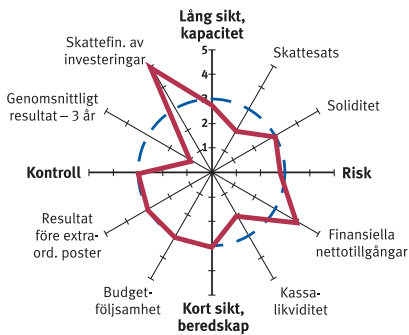
Stenungsund

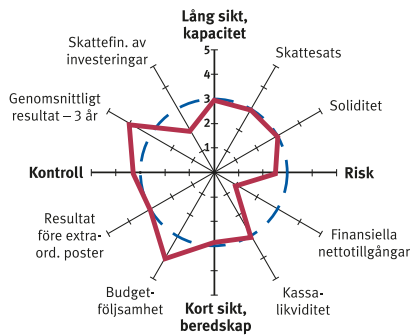
Strömstad

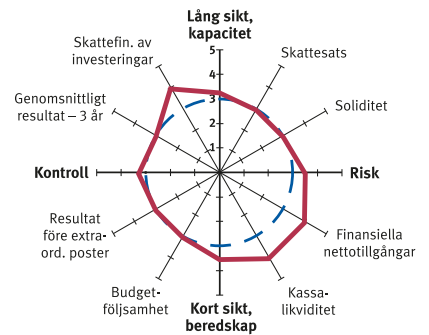
Svenljunga

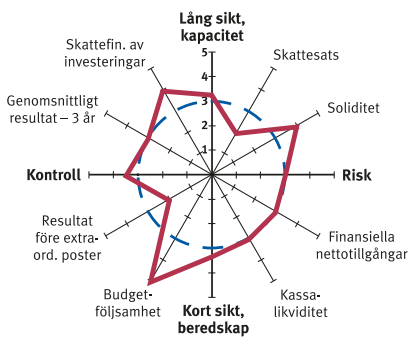
Tanum

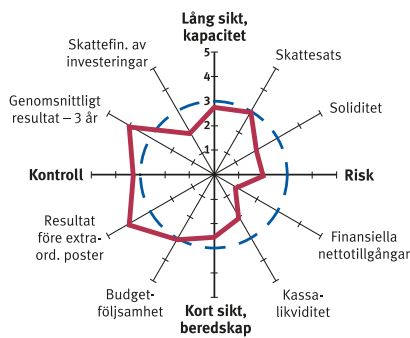
Tibro

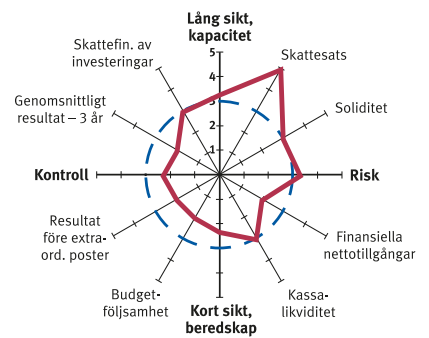
Tidaholm

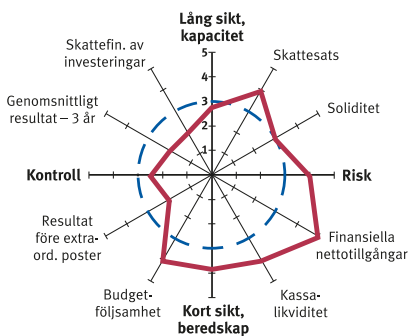
Tjörn

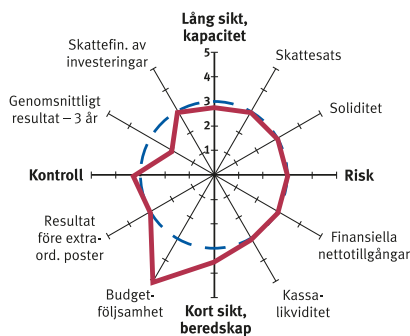
Tranemo

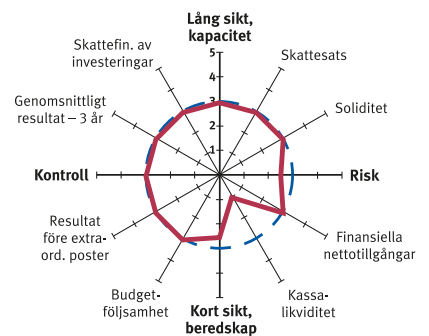
Trollhättan

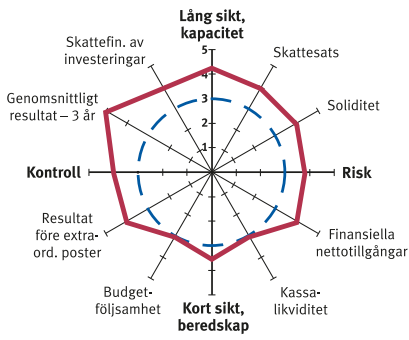
Töreboda

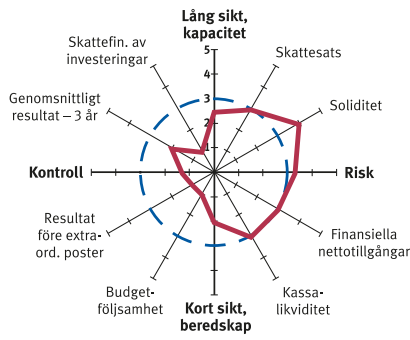
Uddevalla

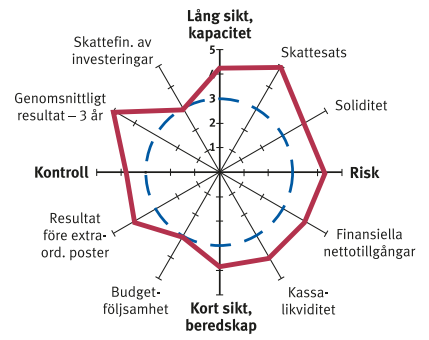
Ulricehamn

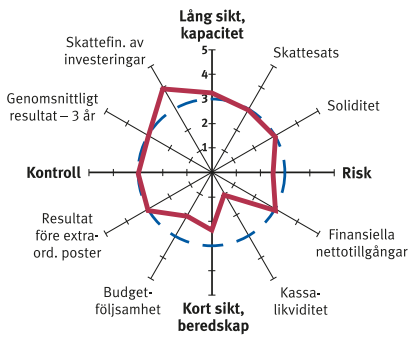
Vara

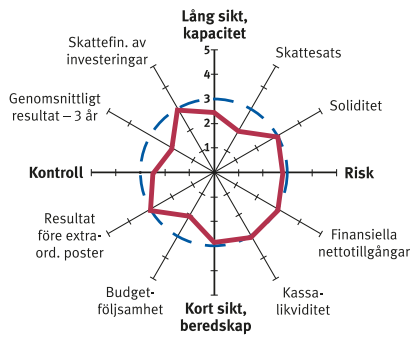
Varberg

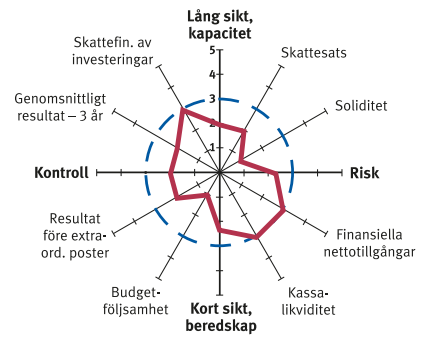
Vårgårda

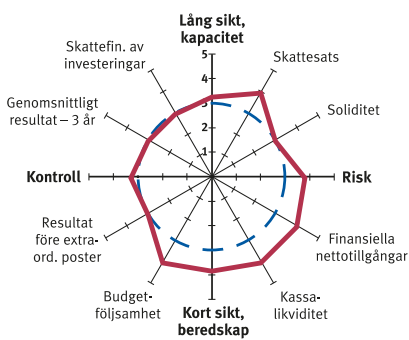
Vänersborg

Åmål

Öckerö

Finansiella nyckeltal 2014

Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader (%)	
Ale	2,2
Alingsås	1,7
Bengtstors	0,1
Bollebygd	1,4
Borås	2,5
Dals-Ed	1,1
Essunga	-0,7
Falkenberg	1,9
Falköping	1,2
Färgelanda	3,2
Grästorp	2,0
Gullspång	1,9
Göteborg	0,4
Götene	0,3
Halmstad	2,4
Herrljunga	2,0
Hjo	2,7
Hylte	1,8
Härryda	4,8
Karlsborg	3,7
Kungsbacka	4,1
Kungälv	0,3
Laholm	1,3
Lerum	4,9
Lidköping	-6,9
Lilla Edet	-1,1
Lysekil	1,4
Mariestad	-0,3
Mark	2,1
Mellerud	3,2
Munkedal	-0,3
Mölnadal	2,1
Orust	-2,7
Partille	1,2
Skara	1,2
Skövde	3,5
Sotenäs	-2,4
Stenungssund	3,6
Strömstad	1,5
Svenljunga	1,7
Tanum	1,2
Tibro	1,9
Tidaholm	0,1
Tjörn	2,7
Tranemo	0,3
Trollhättan	0,0
Töreboda	0,9
Uddevalla	1,6
Ulricehamn	2,3
Vara	-2,9
Varberg	3,2
Värgårda	0,9
Vänersborg	0,9
Åmål	-0,2
Öckerö	1,0
Medel	1,3

Resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/ verksamhetens kostnader tre senaste åren (%)	
Ale	2,4
Alingsås	1,9
Bengtstors	1,8
Bollebygd	1,4
Borås	3,0
Dals-Ed	1,4
Essunga	1,1
Falkenberg	3,1
Falköping	3,1
Färgelanda	4,2
Grästorp	1,7
Gullspång	2,9
Göteborg	1,9
Götene	1,3
Halmstad	3,2
Herrljunga	2,1
Hjo	2,2
Hylte	1,0
Härryda	3,1
Karlsborg	2,5
Kungsbacka	3,2
Kungälv	2,4
Laholm	2,1
Lerum	2,7
Lidköping	-1,9
Lilla Edet	-0,2
Lysekil	0,7
Mariestad	1,4
Mark	3,4
Mellerud	2,8
Munkedal	1,1
Mölnadal	3,4
Orust	-0,6
Partille	1,6
Skara	1,7
Skövde	3,3
Sotenäs	0,1
Stenungssund	2,0
Strömstad	2,5
Svenljunga	-0,4
Tanum	2,7
Tibro	2,2
Tidaholm	1,5
Tjörn	2,8
Tranemo	0,4
Trollhättan	1,2
Töreboda	1,2
Uddevalla	2,2
Ulricehamn	3,9
Vara	1,3
Varberg	3,6
Värgårda	1,7
Vänersborg	1,3
Åmål	0,1
Öckerö	1,4
Medel	1,9

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna (%)	
Ale	70
Alingsås	102
Bengtsfors	47
Bollebygd	89
Borås	80
Dals-Ed	91
Essunga	72
Falkenberg	98
Falköping	58
Färgelanda	304
Grästorps	38
Gullspång	255
Göteborg	37
Götene	48
Halmstad	88
Herrljunga	89
Hjo	58
Hylte	99
Härryda	65
Karlsborg	77
Kungsbacka	57
Kungälv	28
Laholm	100
Lerum	108
Lidköping	-38
Lilla Edet	16
Lysekil	161
Mariestad	46
Mark	94
Mellerud	400
Munkedal	89
Mölnadal	73
Orust	14
Partille	78
Skara	98
Skövde	73
Sotenäs	61
Stenungssund	42
Strömstad	59
Svenljunga	165
Tanum	56
Tibro	131
Tidaholm	98
Tjörn	44
Tranemo	67
Trollhättan	52
Töreboda	90
Uddevalla	74
Ulricehamn	147
Vara	11
Varberg	65
Vårgårda	112
Vänersborg	78
Åmål	76
Öckerö	85
Medel	87

Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	
Ale	12
Alingsås	5
Bengtsfors	12
Bollebygd	7
Borås	8
Dals-Ed	7
Essunga	5
Falkenberg	7
Falköping	11
Färgelanda	2
Grästorps	19
Gullspång	3
Göteborg	11
Götene	6
Halmstad	10
Herrljunga	7
Hjo	12
Hylte	9
Härryda	18
Karlsborg	11
Kungsbacka	20
Kungälv	18
Laholm	7
Lerum	11
Lidköping	8
Lilla Edet	5
Lysekil	3
Mariestad	8
Mark	6
Mellerud	0
Munkedal	3
Mölnadal	11
Orust	16
Partille	6
Skara	5
Skövde	16
Sotenäs	10
Stenungssund	23
Strömstad	10
Svenljunga	3
Tanum	17
Tibro	4
Tidaholm	5
Tjörn	17
Tranemo	9
Trollhättan	4
Töreboda	6
Uddevalla	7
Ulricehamn	5
Vara	11
Varberg	11
Vårgårda	5
Vänersborg	7
Åmål	3
Öckerö	4
Medel	8,8

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser (%)	
Ale	12
Alingsås	18
Bengtsfors	2
Bollebygd	5
Borås	18
Dals-Ed	9
Essunga	11
Falkenberg	14
Falköping	4
Färgelanda	-23
Grästorps	-5
Gullspång	-36
Göteborg	11
Götene	4
Halmstad	62
Herrljunga	34
Hjo	16
Hylte	-13
Härryda	25
Karlsborg	0
Kungsbacka	26
Kungälv	11
Laholm	21
Lerum	14
Lidköping	36
Lilla Edet	-29
Lysekil	-27
Mariestad	-17
Mark	33
Mellerud	-6
Munkedal	-10
Mölnadal	35
Orust	-8
Partille	14
Skara	4
Skövde	37
Sotenäs	23
Stenungssund	-5
Strömstad	22
Svenljunga	5
Tanum	10
Tibro	20
Tidaholm	26
Tjörn	-2
Tranemo	17
Trollhättan	17
Töreboda	11
Uddevalla	5
Ulricehamn	28
Vara	28
Varberg	21
Vårgårda	7
Vänersborg	6
Åmål	-41
Öckerö	8
Medel	9,2

Kassalikviditet (%)	
Ale	75
Alingsås	272
Bengtsfors	106
Bollebygd	88
Borås	109
Dals-Ed	79
Essunga	85
Falkenberg	90
Falköping	100
Färgelanda	81
Grästorps	89
Gullspång	79
Göteborg	70
Götene	105
Halmstad	200
Herrljunga	96
Hjo	72
Hylte	98
Härryda	33
Karlsborg	59
Kungsbacka	75
Kungälv	90
Laholm	146
Lerum	152
Lidköping	662
Lilla Edet	78
Lysekil	74
Mariestad	59
Mark	181
Mellerud	60
Munkedal	79
Mölnadal	90
Orust	91
Partille	208
Skara	62
Skövde	44
Sotenäs	73
Stenungssund	30
Strömstad	129
Svenljunga	74
Tanum	89
Tibro	178
Tidaholm	93
Tjörn	68
Tranemo	81
Trollhättan	158
Töreboda	86
Uddevalla	55
Ulricehamn	96
Vara	76
Varberg	107
Vårgårda	45
Vänersborg	80
Åmål	96
Öckerö	160
Medel	107,5

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Finansiella nettotilgångar (%)	
Ale	-6
Alingsås	33
Bengtsfors	-24
Bollebygd	-28
Borås	18
Dals-Ed	-30
Essunga	-2
Falkenberg	-10
Falköping	-33
Färgelanda	-13
Grästorps	-28
Gullspång	-9
Göteborg	-19
Götene	8
Halmstad	45
Herrljunga	25
Hjo	-8
Hylte	-47
Härryda	-29
Karlsborg	-14
Kungsbacka	-23
Kungälv	-22
Laholm	5
Lerum	-31
Lidköping	45
Lilla Edet	-24
Lysekil	-13
Mariestad	-28
Mark	23
Mellerud	-27
Munkedal	-17
Mölnadal	16
Orust	-60
Partille	12
Skara	7
Skövde	-28
Sotenäs	-54
Stenungssund	-38
Strömstad	4
Svenljunga	11
Tanum	-61
Tibro	18
Tidaholm	-20
Tjörn	-38
Tranemo	-25
Trollhättan	37
Töreboda	-4
Uddevalla	-9
Ulricehamn	16
Vara	-3
Varberg	16
Vårgårda	-8
Vänersborg	-15
Åmål	-3
Öckerö	13
Medel	-9,1

Skattesats (kr)	
Ale	21,87
Alingsås	21,36
Bengtsfors	22,42
Bollebygd	21,59
Borås	21,06
Dals-Ed	23,21
Essunga	21,57
Falkenberg	21,10
Falköping	21,60
Färgelanda	22,26
Grästorps	21,57
Gullspång	22,49
Göteborg	21,12
Götene	21,77
Halmstad	20,43
Herrljunga	22,16
Hjo	21,57
Hylte	21,45
Härryda	20,62
Karlsborg	21,32
Kungsbacka	21,33
Kungälv	21,44
Laholm	20,58
Lerum	20,65
Lidköping	20,86
Lilla Edet	22,37
Lysekil	22,46
Mariestad	21,26
Mark	21,21
Mellerud	22,60
Munkedal	22,83
Mölnadal	20,26
Orust	22,46
Partille	19,96
Skara	20,82
Skövde	20,86
Sotenäs	21,31
Stenungssund	21,64
Strömstad	21,91
Svenljunga	22,15
Tanum	21,56
Tibro	21,21
Tidaholm	22,07
Tjörn	21,21
Tranemo	20,57
Trollhättan	20,96
Töreboda	21,12
Uddevalla	21,91
Ulricehamn	21,05
Vara	21,27
Varberg	20,33
Vårgårda	21,21
Vänersborg	22,21
Åmål	22,46
Öckerö	20,76
Medel	21,48

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader (%)	
Ale	28
Alingsås	116
Bengtsfors	33
Bollebygd	59
Borås	6
Dals-Ed	36
Essunga	40
Falkenberg	11
Falköping	20
Färgelanda	36
Grästorp	34
Gullspång	31
Göteborg	13
Götene	57
Halmstad	45
Herrljunga	57
Hjo	31
Hylte	17
Härryda	5
Karlsborg	42
Kungsbacka	56
Kungälv	19
Laholm	50
Lerum	4
Lidköping	11
Lilla Edet	70
Lysekil	92
Mariestad	41
Mark	42
Mellerud	25
Munkedal	32
Mölnadal	77
Orust	44
Partille	77
Skara	13
Skövde	19
Sotenäs	84
Stenungssund	39
Strömstad	133
Svenljunga	38
Tanum	36
Tibro	37
Tidaholm	43
Tjörn	72
Tranemo	21
Trollhättan	137
Töreboda	46
Uddevalla	16
Ulricehamn	4
Vara	24
Varberg	18
Vårgårda	38
Vänersborg	45
Åmål	147
Öckerö	100
Medel	45

Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader i relation till verksamhetens bruttokostnader (%)	
Ale	1,7
Alingsås	1,1
Bengtsfors	0,7
Bollebygd	0,5
Borås	-1,0
Dals-Ed	-0,3
Essunga	0,0
Falkenberg	0,0
Falköping	1,4
Färgelanda	-0,4
Grästorp	0,3
Gullspång	0,2
Göteborg	0,1
Götene	-0,7
Halmstad	1,9
Herrljunga	0,8
Hjo	-0,4
Hylte	1,0
Härryda	2,6
Karlsborg	0,8
Kungsbacka	7,0
Kungälv	-0,7
Laholm	1,0
Lerum	3,1
Lidköping	-3,6
Lilla Edet	-1,1
Lysekil	0,6
Mariestad	-1,2
Mark	1,9
Mellerud	0,4
Munkedal	-0,9
Mölnadal	0
Orust	-5,8
Partille	-0,1
Skara	0,1
Skövde	2,1
Sotenäs	0,6
Stenungssund	0,3
Strömstad	-0,7
Svenljunga	1,5
Tanum	0,2
Tibro	1,3
Tidaholm	0,0
Tjörn	0,6
Tranemo	-0,7
Trollhättan	0,2
Töreboda	0,0
Uddevalla	1,2
Ulricehamn	0,7
Vara	-3,4
Varberg	0,7
Vårgårda	-0,8
Vänersborg	-0,7
Åmål	-1,2
Öckerö	0,5
Medel	0,2

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Kommunforskning i Västsverige

är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting. Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö. KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**